

SZERKESZTE

Éjjeli tel

KIADÓHIVAT

ELŐFIZETI

Egész é

Felév

Negyedvre

Egy hónapra

X. évfolyam

1929 Julius 12 Péntek

* 5689 év Tamuz 4 *

Dl. Ramaseter Róbert Budapest

Ára 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAINAPILAP

Kolozsváron hirdetések a

Rudolf Mosse S. A.

Str. Reg. Maria No. 36. Tel. 4-13

és a

LLOYD EXPRESS

Str. Golu No. 20. Telefon 14-55

hirdetési irodák vesznek fel

A bolgár-jugoszláv front

A jugoszláv-bolgár határon ismét golyók ropkódnak. Hadüzenet nélküli háború folyik ezen a fronton, mely annyi európai konfliktus és véres háború tüzfészké volt. Hiába vonult el felettünk véres verőlegével a világháború, hiába Kellogg-paktum s az összea pacifista-szólamok: a balkáni tüzfészek tovább izzak, tovább fortyog.

Azok, akik azt hitték, hogy a békeszerződések ugynevezett bölcs rendelkezéseivel stabil helyzetet teremtettek a Balkánon, most láthatják, hogy bölcsességük gyakorlati alkalmazásában mivé lett. Ahelyett, hogy a macedónkerdést, a balkáni kérdés eme gyújtópontját népszavazással oldották volna meg — ezen a téren is inkább a felmegoldásokhoz folyamodtak s az erők szabad játékára bízták a béke, illetőleg a háború lehetőségeit.

A balkáni probléma, éppogy, mint a háború előtt, ma is élő aktualitás. Csak amíg a háború előtt az orosz befolyás érvényesült egy bolgár, mint a szorb politikában, — most az olasz reakció diplomáciája az, amely sakkfiguraként játszik és használja ki saját érdekei számára a balkáni ellentéteket.

Jugoszlávia egyedül a kisántántra támaszkodva néz szembe az Adriánál olasz riválisával, míg Bulgária Olaszország felé pisantva és a szintén olasz orientációjú Albániában reménykedve tör a háború fekete borsát Jugoszlávia orra alá. S mialatt a jugoszláv-bolgár határon golyók süvitenek s Európa poklái közül a legfertelmesebb tárogatja tüzes nyelvét a békés szándékok felé: a nagyhatalmi kormányok urai nyugodtan emésztnek és keverik egy új világháború lehetőségének kártyáit.

Holott, mint 50 év óta állandóan, az európai háborús feszültség kirobbanása ismét a Balkánról és a Balkántól várható, annál is inkább, mert ma is ez az a terület, ahová a politikai kalandorság s a diplomáciai eselgások minden gonoszsága gatlások nélkül koncentrálódhatik. A Balkán ma is az a fészek, ahol a „divide et impera” elve nemcsak dogma, hanem tradíció is. A Balkán ma is az a terület, amelyet nyugodt lélekkel Európa belső gyarmatának nevezhetünk, amelynek népei szabad szakmány és elmélőzhető mennyiség a lelkiismeretlenségéről hírhedt európai nagyhatalmak kezében.

A bolgár-jugoszláv véres incidensek minden bizonnyal megszüntethetők volnának, ha a macedón területekre vonatkozólag becsületes népszavazás döntötte volna s ha a nagyhatalmak kevesebb szemforgatással kezelnék az ugynevezett állami szuverénitást elvét, amelynek nevében jómaguk annyi visszavetést követnek el, de amelyet állandóan kijátszanak, ha gyarmati, vagy nagyhatalmi érdekeikről van szó. Végre is, a balkáni tüzfészek likvidálása Európa minden egyes népének érdeke, tehát érdeke az is, hogy egy kicsit körmeire nézzenek az olasz fascista imperializmusnak, mely az egymással ellentétben álló két szláv állam gyűlöletét a maga balkáni hegemonikus törekvései javára játssza ki.

Nagyon jól tudjuk, hogy az a hatalmas fegyverkezés, amely Európában a

pacifista szólamok mögött folyik, nem kimondottan a balkáni veszélyek krónikussá válásától teszi függővé a maga hatalmi szempontjainak esetleges háborús érvényesítését. Ezzel szemben azonban már történelmi élményeink

vannak annak bizonyítására, hogy a balkáni ellentétek mindig kitűnő ürügyül szolgáltattak arra, hogy a balkáni háborúsól egész Európa puszkaporos hordója felrobbanjon. Ezért nézünk aggodó szemekkel a bolgár-jugoszláv vé-

res incidensek frontja felé, ahonnan ha nem esinálnak erőlyes kézzel rendet, ismét fellángolhat 1914 augusztusának világokat felemészto rettenetes pokla.

Napról-napra nagyobb méreteket ölt az oroszországi antiszemitizmus

Ukrajnában 400.000 zsidó él minden egzisztencia nélkül. Antiszemita munkások kiszorítják a zsidókat a gyárakból

(Cluj-Kolozsvár, július 11. Az Uj Kelet tudósítójától). A szovjetországi antiszemitizmus erősödéséről érkeznek nap-nap után hírek. A Jüdische Telegraphen Agentur jelentése szerint a napokban Tomszk városban jöttek nyomára egy Ku-Kux-Klan-szerű antiszemita szervezkedésnek, amelynek vezetői valamennyien a kommunista pártból kerültek ki. A tomszki antiszemita „cella” zsidóellenes röpiratokat készített és anyagot gyűjtött a tomszki szövetkezet zsidó alkalmazottainak kompromittálására, hogy őket állásukból eltávolíthassák. A felfedezést nyílt botrány követte és a mozgalom vezetői kö-

zül kettőt a kommunista párt kénytelen volt kizárni tagjai sorából, másik három szigorú figyelmeztetést kapott.

A moszkvai „Pischtshewik” című kommunista lap kimerítő beszámolót közöl arról, hogy az ukrainai állami gyárakban a zsidó munkások milyen üldöztetéseknek vannak kitéve. Az ukraini szeszgyár munkásai nyíltan agitálnak azért, hogy a zsidók menjenek hazájukba, mert Oroszországban csak oroszoknak és ukrainiaknak van helyük. A toltschini szeszgyárból a zsidó munkásokat eltávolították. Poltavában a gyár zsidó titkárárt megöléssel fenye-

gettek meg, ha nem adja át önként helyét. Egy másik poltavai gyárban a zsidó munkásokat véresre verték.

A moszkvai zsidó kommunisták hivatalos lapja, az „Emesz”, legutóbbi számában kénytelen megállapítani, hogy Ukrajnában négyszázezer zsidó egzisztencia nélkül van akiknek „át kell rétegeződniük”. Ezek közül százhuszoneg ezer zsidó teljesen deklaszált, a többi munkanélküliekből: házi munkásokból, napszámosokból kerülnek ki. A lap számol azzal, hogy 1933-ig az állami hivatalokban működő zsidók jelentős részét el fogják távolítani állásukból.

Briand az Európai Egyesült-Államok tervének megvalósításába fogott

A reakciós francia sajtó máris tüzet okád a szenzációs terv ellen. Briand először gazdasági, azután politikai federációt akar. Tervét már a Népszövetség szeptemberi ülészakán elő fogja terjeszteni

Páris, július 11. Az „Oeuvre” mai cikkében azt írja, hogy Briand nagyszabású terv megvalósításába fogott. Az európai federáció terve az, amely eleinte gazdasági, később politikai együttműködést van hivatva létre hozni az európai államok között. Az idea megvalósítása régi álma Briandnak, aki most elérkezettnek látja az időt terve megvalósítására.

A francia kormány ennek érdekében már hetekkel ezelőtt érintkezésbe lépett a Népszövetségben résztvevő európai államokkal s ezek legtöbbjétől már a kedvező válaszok is birtokában van.

A tervezet körvonalait a lap szerint a Népszövetség szeptemberi ülészakán fogják megtárgyalni, majd az év vége előtt külön értekezletre hívják meg az összes érdekelt államokat. Hír szerint a koncepciót MacDonald angol miniszterelnök a leghathatósabban pártolmi kívánja.

Az Echo de Paris hasábjain Pertinax publicista szintén hosszabb cikket szentel az ügynek, de kritikai megjegyzésekkel illeti Briand tervét. Pertinax nem sok reményt fűz az Európai Egyesült Államok létrehozásának lehetőségéhez s Briandot azzal vádolja meg,

hogy kiszajátítja a második internacionálé programját, mert az ő ter-

vezete is másodrangú jelentőségűvé teszi a határokat

és meggyorsítja a leszerelést. Pertinax szerint Briand a locarnói politika sikertelenségei miatt szánja el magát arra, hogy ezzel a sakkhúzással kitérjen a francia hadsereget a leszereléssel s a francia államot a rajnai kiűrités folytán fenyegető veszélyekkel szemben.

Francia politikai körökben úgy tudják, hogy a kis államoknak a francia részről történi kezdeményezés ismertetésénél külön felhívták a figyelmét arra, hogy a jövőben igyekezzenek majd reményeiket az európai összeolvadás keretében valóra váltani.

Luzern vagy London?

Páris, július 11. Az Echo de Paris cikkírója valószínűnek tartja, hogy a külügyminiszterek konferenciáját a svájci Luzernbe hívják össze.

A Havas távirati iroda londoni tudósítója szerint az angol kormány továbbra is ragaszkodik ahhoz, hogy a konferenciát Londonban tartsák,

mert Macdonald, aki maga is részt akar venni az ülésen, nem hagyhatja el egyelőre Angliát.

Londoni politikai körökben valószínűnek tartják, hogy a francia válaszcikkre küldendő angol válasz ismét Londont fogja ajánlani a konferencia szin-

helyéül Mussolini Londonba készül

London, július 11. A Daily Eypres azt a szenzációs értesülést közli, hogy Mussolini olasz miniszterelnök a hónap végén Angliába készül, hogy az Olimpia Hall-ban rendezendő aviatikai kiállítást megtekinthesse. Mussolini e látogatásának nem lesz hivatalos jellege, de amely London, július 11. A Daily Express azt hogy az olasz miniszterelnök kormányrajutása óta most lépné át első ízben külföld felé az olasz határt. A hiradás még megerősítésre vár.

Henderson: Az angol kormány nem kötötte le magát Franciaországnak

London, július 11. Az alsóházban Henderson külügyminiszter egyik interpelláló képviselőnek adott válaszában a rajnai kiűritésről újolag nyilatkozott s kijelentette, hogy a kormány nem kötötte le magát Franciaországnak s a jövőre nézve sem kötelezi magát, hogy csak a franciákkal együtt hagy fel a megszállás további fenntartásával. A kormány álláspontja ebben a kérdésben az, hogy Angliának meg kell őriznie teljes akciósabadságát és a csapatok elvonulását a Rajna-vidékről akkor fogja a kormány elrendelni, mikor arra az időpontot a legalkalmasabbnak tartja.

A hitelesvenéves Rockefeller még ma is Amerika leggyülböttebb embere

Parasztfiúból pet ólaumkirály

(London, július 11. Az Uj Kelet tudósítójától). E hó 8-án nevezetes évfordulót ünnepelt az amerikai és angol nagykapitalizmus: John D. Rockefeller ekkor töltötte be kilencvenedik évét és a lapok hosszú hasábjain ismertették az Egyesült Államok eme leggazdagabb és egyidőben leggyülböttebb emberének pályafutását.

A burgonyaszedés tanulsága

John D. Rockefeller paraszti gyermeke volt. 1839-ben született és tizenhárom éves korában szüleivel együtt New York államból átjött Ohio államába, Cleveland közelébe, ahol apja gazdaságában segédkezett. 1855-ben már olyan viszonyok közé került, hogy egyedül kell meg szereznie a mindennapi betevő falatot. Clevelandban egy fűszeres üzletben él, ahol segéd, majd könyvelő lesz belőle. A takarékoság valósággal szorvályévé válik és elve, minden olyan üzletben, ahol alkalmazásban van, a legolcsóbb uton beszerzett árut és a legolcsóbban előállított ipari cikkeket a lehető legmagasabb áron forgalmazni.

Már gazdag ember volt, amikor elmondotta, hogy egy alkalommal — 13—14 éves lehetett — a szomszédjának burgonyaszedésnél segédkezett. Tíz órát dolgozott azon a napon és a keresetét félretette. Kiszámította, hogy száz napos burgonyaszedés jövedelme az akkori 7 százalékos kamat mellett pontosan megfelel az egynapos keresetnek. Ekkor támadt az a gondolata, hogy sokkal jobb, ha a pénzt szolgáljává teszi, semmint, hogy ő legyen szolgálja a pénznek. Ezt az elvét fokozottan kiépítve tartotta meg egész életén keresztül.

Az első vagyon

1858-ban Rockefeller összeállított egy Clark nevű fiatal angollal. Egy terménybizományi üzletet vezettek, amely gyorsan megerősült. 1862-ben a közös cég kicserélt összeggel finanszírozott egy Samuel Andrews nevű energikus angol feltalálót, aki a petróleumfinomítás körüli mutatott különös képességeket. 1865-ben Rockefeller felismeri a petróleumfinomító-ipar rendkívüli lehetőségeit, eladja Clarknak előbbi üzletének részét és pénzt befekteti a „Rockefeller és Andrews” cég petróleumfinomításába. Ez a kezdet az egész világot átfogó Standard Oil Companynak.

Rockefeller gyorsan emelkedett és első kereskedelmi szakértője lett ennek az iparnak, nagyszírién értette úgy a vásárlást, mint az eladás művészetét. Legnagyobb művész volt azonban a pénzek felhajtásában. Első volt az Egyesült Államokban, aki a konkurrencia későbbi felháborodására titkos megállapodást tudott csinálni a vasúttársaságokkal, hogy az ő petróleumját olcsóbb tarifával szállítsák New Yorkba, mint a konkurrenciét. Később a Rockefeller and Andrews cég még más vállalatokat is létesített, amelyek 1870-ben a Standard Oil Company címén egyesültek egymillió dollár alaptőkével.

Finomítók és exportőrök egyesülnek

Rockefeller álmjai és tervei egyre növekedtek. Most már szerette volna az egész clevelandi konkurrenciát, körülbelül huszonöt finomítót, magához szippantani és egyúttal meg akarta akadályozni, hogy a pennsylvániai naftaterület finomítói fellendüljenek. Ebbeli kívánsága összeesett a clevelandi petróleumot szállító vasutak és más területeken fekvő finomítók kívánságaival. A finomított petróleum ára 1865 és 1870 között több mint 50 százalékkal esélyedt, folyton újabb és újabb finomítók keletkeztek és ami mindennél kellemetlenebb volt — Európa is kezdte már finomítani a naftát és a franciák védővámokkal segítettek fellendíteni saját finomítóiparukat.

1871 őszén Rockefeller kidolgozott egy

tervet a finomítók és a petróleumexportőrök együttműködéséről. Ez a kereskedelmi és ipari közület a vasutaktól nemcsak titkos tarifaengedelményeket kapott, hanem a konkurrencia fuvarösszegei után visszatérítés címén bizonyos összegeket vett fel és ilyen módon a versenyző finomítókát tönkretéve, a petróleumtermelők mindnyájan a Rockefeller kezébe estek. Később Rockefeller családja tagadta, mintha ebben a gonosz és ravasz kizsákmányolásban része lett volna. Ők — mondották — ez ellen dolgoztak, azonban a társak makkasságán megtört az elleptállásuk.

A petróleumháború

Amikor nyilvánvalóvá lett ez a machi-

náció, kitört 1872-ben az ugynevezett petróleumháború, amely nemcsak a konkurrenciás finomítók és a naftakutak tulajdonosait érintette, de a sok munkást is, akiknek a bérét le kellett szállítani. A felháborodás vihara olyan erős volt és a törvényszerűek olyan feltűnőek, hogy a társulat feloszlott és fel kellett adniuk a gonosz tervet, amelyet azonban Rockefellerék nem ejtettek el, hanem az évek során különböző uton sikerült keresztülvinniük a finomítók trösztbe való egyesítését a „Standard Oil” utján. 1892-ben ugyanezt a trösztöt törvénytelenné minősítették, fel is oszlott, de más formában ma is a „Standard Oil Company of New Jersey” címén fennáll és virul.

1872 óta Rockefeller a legnépszerűbb ember volt az Egyesült Államokban, de egyúttal leggazdagabb ember is. Az ő és barátainak pénze nemsokára uralkodó pozíciót foglalt el a vasutak építkezésében és a vasutak megvásárlásában. A Vanderbilt és Gould vasutinasztiákat részben kiszorította, rész-

ben megnyirbálta hatalmukat. Rockefeller ezután a newyorki bankpiac első tényezője lett és amikor a rézmuvek megszervezését és finanszírozását vállalta, a világpiacon is veretlenné vált.

Politikai hatalom

Nagyon természetes, hogy a Standard Oil emberei, élükön Rockefellerrel, közvetve úgy a bel, mint külpolitikába erős benyomást gyakoroltak. Fel lehetne sorolni jónéhány amerikai diplomátát, akik a Standard Oil Companyhoz tartoztak. A Standard Oil most Franciaországot protezsálja Amerikában.

Rockefeller maga egyszerű életmódot folytat, szerényen él, naponta ellátogat a templomba, a vasárnapi iskolakurzuson tanít, betegeket látogat, nem iszik szeszt, azonban ez az életmód megem tudja őt népszerűsíteni. Az emberek azt mondják, hogy ez is ravasság és álszen-teskedés tőle. Ujabbban különösen vallási célokra nagyobb adományokat is lestitett, azonban a híveket Rockefeller ezzel sem tudta maga irányába hangolni.

Az indiai kérdésen fordul meg Macdonald sorsa

Mit várhat India Macdonaldtól? Az igazi helyzet Indiában

Az új angol kormányrendszerrel, mely a gyarmatpolitika terén is toleránsabb szellem uralomra jutását jelenti, a brit világbirodalom legégetőbb forradalmi problémájának, az indiai kérdésnek likvidálását várják. Természetesen csak angol részről, mert a hindu politikusok éppen olyan merev oppozíciót tanúsítanak Macdonald politikájával szemben, mint amilyet a legridegebb osztrályimperializmus elvi alapjain álló konzervatív kormányval szemben mutattak. Gandhi benső barátja s munkatársa, Mrs. Sarojini Naidu, európai körúti alkalmával nyilatkozott a sajtó képviselői előtt arról, az egész művelt közvéleményt izgató kérdésről, hogy mit várhat India Macdonald szociális kormányrendszerétől?

— Semmit — volt Naidu lakonikus válasza erre a kérdésre. — Macdonald nekem jó barátom ugyan, de azért tudom róla, hogy Indiával szemben ő mindig százszázalékos angol marad, aki meg akarja őrizni Indiát a brit birodalom számára. Ez a lényege programjának, minden más szép gondolata csak papíron van meg. De nem várunk semmit Oroszországtól sem. Nekünk nem kell segítség, mi egyedül akarjuk megvívni harcunkat. S ez a harc súlyosabb megpróbáltatásokkal jár, mint a háború. Sokkal több lemondás, önfeláldozás, aszkézis kell hozzá. Egyetlen nép sem tökéletesen alkalmas erre, de aránylag a leghivatottabb a hindu, mert a hindunak alapos gyakorlata van a szenvedésben.

Ezek Gandhi barátjainak szavai, amelyek Európa intellektuális közvéleményéhez szólnak. A helyzet pedig kétségtelenül az, hogy Európa intellektuális közvéleménye csak romantikus külsőségeiben ismeri az indiai problémát, vulgaris valóságában, napi küzdelmeiben és gondjaiban azonban annál kevésbé. Éppen ezért megítélni az új angol kormányrendszer viszonyát az ind nacionalista aspirációkhoz, India függetlenségi mozgalmához és a brit világbirodalom gyarmatpolitikájához — teljességgel lehetetlen. Ez az irodalmi pozitívumokban és történelmi negatívumokban gazdag karakterkép, amelyet Bertrand Russell től kezdve Romain Rollandnak keresztül egészen Ewersig a tudományos és novellisztikus szemlélet az európai közvélemény előtt Indiáról kialakított, vonzó illúziókon kívül egyebet alig nyújt. Jelenző erre a valóban irodalmi karakterképre, hogy legmarkánsabb vonásai Waldemar Bonzels, e páratlanul finom kuriózumgyűjtő tollából szarmaznak. A nagy körképfestők csak viszonylatokat elevenítenek meg, de sohasem az önmagában való lényegét. India mellett a mai Oroszország foglalkoztatja legelőnkebben az európai intellektuál fantáziáját, ugyanennek a szemléleti dogmatizmusnak a terhére irandó, hogy a mai Oroszországgal foglalkozó gazdag irodalom-

ban Duhamel vázlatkönyve, talán az egyetlen, amely Oroszország igazi sorsát belső valójában tárja fel. Ez az oka annak, hogy Indiáról és Gandhi szimpatikus szabadságmozgalmáról beszélni, egyike a legnépszerűbb társalgási témáknak, amely azonkívül, hogy szószólóját, aki esedeg saját hazája viszonyait illetően a legridegebb reakció rendszerét vallja magáénak, liberális és szabadságszerető európeának tünteti fel. — még tág teret is nyújt a szabadságszomók megvitatásának, mert a legtöbb ember Indiával kapcsolatban csak Gandhi szövetségeire és Anglia gépfegyvereire gondol, de arról, hogy Gandhi mozgalma nem meríti ki India szabadságharcának problémáját, alig esik valahol is szó. Nem szabad elfelejteni, hogy Indiát súlyos belső antagonizmusok is izgatják, amelyek között éppen az angol hatalom képviseli a nivelláló erőt. Bizony találó az az angol mondás, amely az indiai helyzetet „It is a hopeless mess”-nek, vagyis reménytelen zűrzavarnak nevezi. Nincs is súlyosabb teherterele a mindenkori angol kormányrendszernek, mint ez a reménytelen zűrzavar, amelynek megoldását tűzpróbájául szokták megjelölni az új kormányoknak, nem utolsósorban abból a gyakorlatban sokszorosán bevált elvből kifolyólag, hogy ez a zűrzavar minden jó szándékot elnyel.

Európa demokratikus közvéleményének, amely aggódva figyeli Macdonald kormányának sorsát, komoly figyelemmel kell fordulnia az indiai probléma felé, amelynek kulcszája mögött ott leselkednek az angol munkáskormány politikai ellenségei.

Az indiai anarchia forrponja a hindu és mohamedán lakosság egymáshoz való viszonyában van. Ez a determináló vonása a zűrzavarnak, mely más részben az Afganisztánból átátesapó villongásokkal és a szovjetpolitika aknamunkájával kombinálódik. Az a parlamenti bizottság, amely egy évvel ezelőtt az indiai viszonyok tanulmányozására szállt ki, jelen volt azon a bombamerénytelen, amelyet az indiai nemzetgyűlés ellen követtek el és amelyről később kiderült, hogy a bolsevisták munkája volt, de melyet a hindu nacionalisták az angolok zűrzavar-politikájának a számlájára írtak, jöllehet maga Sir John is jelen volt a merénylet alkalmával a nemzetgyűlésen.

Ez a fanatikus bizalmatlanság, amely a nacionalisták az angolok munkáját kísérik, teszi lehetetlenné, hogy bármiféle egészséges megoldásnak tere nyíljon ebben a zűrzavarnak. Ugyanakkor, amikor az angolok politikája és India népe között ilyen rideg ellenállás uralkodik — a hindu és a mohamedán lakosság a szó szoros értelmében, kére-menő szomszédságban él egymással. Napirenden vannak a kölcsönös pogromok.

A hindu nép, amely szabadságmozgalmát iránt megnyerte az egész művelt nyugati közvélemény rokonszenvét — a mohamedán lakossággal szemben a legkonkább elnyomás szellemére építi felszabadító nacionalizmusát.

India lakosságának egyharmada mohamedán, akik ellentétben a világ többi lakó más mohamedán népével, iszlám harcoss világmperializmusának eszméjét tekintik nemzeti egységük erkölcsi alapjának. Ma már csak Indiában uralkodik a mohamedán nemzetköziség, amely lehetetlenné teszi, hogy a mohamedánok az ind hazza általános egyenlőségben alapuló nemzeti egységért sikra szálljanak. Ez is egyik tragikus motívuma annak a zűrzavarnak, mely reménytelenséggel nemcsak India békéjét, de az angol politikán keresztül az általános békeegyensúly sorsát is veszélyezteti.

Számot kell vetni azokkal a lehetőségekkel is, amelyek a felszabadult India számára kínálkoznak a világpolitikában arra az esetre, ha teljesen elszakadna Angliától, ami tulajdonképpen nem esik egybe a hindu nacionalisták programjával, amely a „Dominus Statust Indiának?” — jelszóban kulminál.

Az igazi forradalmi elemet a mohamedánok képviselik, akik élénken hangoztatják, hogy akkor, amikor az angolok megkezdtek hódításaikat Indiában, az ind birodalom részben mohamedán uralom, részben mohamedán felügyelet alatt állott, tehát a felszabadulás nem jelenthetne mást, mint a status quo ante visszahelyezését. Ezzel ha nem is általános, mindenesetre nagyon népszerű felfogással szemben, Baktay Erwin feljegyzése szerint, egész Indiában nincs egyetlen híve sem az iszlámnak, aki hajlandó lenne magát egy hindu szupremáciának alávetni.

A történelmi mult kísértetei közül még az afgánok is nyugtalanítóan bukkannak fel ebben a zűrzavarnak és hivatkozáva arra a történelmi momentumra, hogy 1760-ban az afgán Achmed Sah Panipatnál annyira tönkreverte a hindu föderáció seregeit, hogy a maratha vezetés alatt álló konföderáció azóta sem tudott többé talpraállni, — új aspirációknak akarnak erkölcsi alapot teremteni. Es ennek az afgán aspirációnak történelmi álarcá mögött a szovjet rejtezik.

Macdonald kormányának a trónbeszében is lefektetett erkölcsi alapjait tehát az indiai kérdés megoldása adja meg és ez az a bonvolult eszmé, amin legkönnyebben elbukhat az európai felvilágosultság nagy etikai erejét reprezentáló angol munkáskormány. A helyzet ma tehát az, hogy az európai haladás és demokrácia. — Ázsia sötét mélységeiben vevja nagy harcát.

MI KÖZ

Nap ref végy

(Bucuresti-Kolet tudósítójától) sajto egyönt kerének teki nak a parla A lapok me many progr nyezők hely jesen hatást radt Bratia tabornoknak takozó audt rint Bratia parlamentbó getözve meg kormányozni rolni a dolg szerien imp megállapitja manyos tény láthat a k nagy munka

Bukarest napi izgalma liberálisok hirt terjeszté regenstanács lyos konflikt velkeztében megbukik. még külön kat, hogy mat nem fe hetnek korm tég, hogy a dugan rögen nagyobb jor tesen a leg volt, megvli ügyminiszter jait, amelye pontjából k tanács és a zások akörü vezet intézk ben ne mon rendelkezése neves pklitit át közli, ak nának megv törvényjara való terjesz szerint a k azon volt,

Merst
MER
Autobu
Simle
S

I.	II.	III.	IV.
6 ³⁰	8	13	18
7 ³⁰	9	14	19

Legatúra spr
Zsitó
Zitá
Zi

I.	II.	III.
6 ¹⁵	13 ³⁰	18 ³⁰
7 ¹⁵	14 ³⁰	19 ³⁰
8 ¹⁵	16 ¹⁵	

Simleul-
Szilagy

I.	II.	III.
6 ³⁰	14	19 ³⁰
7 ¹⁵	13 ³⁰	20
8 ¹⁵	16 ¹⁵	

In Ciucea au
cu trenurile
dela Ciucea s
dea acc. 10⁰⁰,
pers. 16⁰⁰, s
pers. 9⁰⁰, Ra
cac. 16⁰⁰, per

MI történt a kormány és a régenstanács között a közigazgatási reform kérdésében

Napi három ülést fog tartani a parlament, hogy a közigazgatás reformját gyorsan megszavazzák. A liberálisok és averescanusok végérvényesen elhatározták, hogy kivonulnak a parlamentből

(Bucuresti-Bukarest, július 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egész bukaresti sajtó egyöntetűen a kormány nagy sikerének tekinti a közigazgatási reformnak a parlament elé való terjesztését. A lapok megállapítják, hogy a kormány programja az alkotmányos ténnyek helyeslését vivta ki és így teljesen hatástalan és eredménytelen maradt Bratianu Vintilának és Averescu tábornoknak a régenstanácsnál tett tiltakozó audienciái. A „Dimineata” szerint Bratianu Vintila és Averescu a parlamentből való kivonással fenyegetve megpróbálták az ellenzékben is kormányozni és döntő befolyást gyakorolni a dolgok menetére. A lap ezt egyszerűen impertinenciának minősíti és megállapítja, hogy a kormány az alkotmányos ténnyek támogatásával hozzájárulhat a közigazgatás átszervezésének nagy munkájához.

Bukarest egyébként még ma is a tegnapi izgalmas órák hatása alatt áll. A liberálisok szelvény-hosszában azt a hírt terjesztették, hogy a kormány és a régenstanács között a reform miatt súlyos konfliktus tört ki s hogy ennek következtében a kormány estig feltétlenül megbukik. Az averescanusok pedig megkülönböztetve a liberálisok a hatalmat nem fogják elfogadni, csak ők jöhetnek kormányra. Ténylegesen az történt, hogy a régenstanács, illetőleg Buzdugan régens, aki az ország egyik legnagyobb jogi kapacitása és aki ismeretesen a legfőbb semmitűsiek elnöke volt, megvitatta Maniuval, Vaida belügyminiszterrel a reformnak azon pontjait, amelyek az alkotmányosság szempontjából kifogásolni lehetett. A régenstanács és a kormány közötti tanácskozások akörül folytak, hogy a reformtervezet intézkedései formailag és lényegében ne mondjanak ellene az alkotmány rendelkezéseinek. Az „Adeverul” egy neves politikai személyiség nyilatkozatát közli, aki kijelentette, hogy a koronának megvan ugyan a vétőjoga egy törvényjavaslatnak a parlament elé való terjesztésével szemben, ám szokás szerint a legfőbb alkotmányos fórum nem volt, hogy a kormány reprezent-

tánsaival való nyugodt megbeszélések során az alkotmányos szempontból vitatható pontokat tisztázza. A kamara és a szenátus vegyesbizottsága ma délután négy órakor ülést tartott, amelyen tárgyalás alá vette a közigazgatási reformot. Ez alkalommal Mirto belügyi alminiszter ismertette nagy vonalban a javaslatot, amelynek részletes vitáját holnap reggel kezdi meg

a bizottság. Hogy a parlamenti ülésnek július 27-ig befejeződnie legyen, a kamarai szenátus napi két, szükség esetén három ülést fog tartani. A bizottság jelentését szombaton osztják szét a képviselők és szenátorok között és vasárnap megkezdődik a kamarában a törvényjavaslat nyilvános vitája. Ugyanekkor vonulnak ki, közös nyilatkozat

felolvasása után, a liberális-averescanus képviselők.

Ma délelőtt a liberálisok újabb értekezletet tartottak, hogy a közigazgatási reform benyújtása folytán keletkezett új politikai helyzetet megvitassák. Az értekezlet végleg kimondta a pártnak a parlamentből való kivonulását. A kamarában Duca, a szenátusban Argetoianu fogják a liberálisok deklarációját felolvasni. Bratianu Vintila hangsúlyozta, hogy nincs szó a mandátumok letételéről, csak a parlamentből való kivonulásról.

Averescu a régi tradíciókhoz híven, követni fogja ezuttal is a liberálisokat, míg Lupu és Jorga bennmaradnak a parlamentben és részt vesznek a törvényjavaslat vitájában.

Nem lesz általános sorozási revízió az országban

A hadügyminisztérium kommunikéban cáfolja az általános revízióról elterjedt híreket

(Bucuresti-Bukarest, július 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ismeretes, hogy a hadügyminisztérium a legnagyobb meglepetésre több héttel ezelőtt Erdély északi megyéiben az 1925—29-ben tartott sorozásokon alkalmatlanoknak talált ifjak revízióját rendelte el. A revíziót öt táborkból álló bizottság már megejtette

százával sorozták be olyanokat, akiket előzőleg három sorozáson találtak alkalmatlannak és akik megnövelték és egzisztenciát alapítottak.

A hadügyminisztérium intézkedése érthető megdöbbenést és elkeseredést váltott ki az érdekeltek között. Ez az elkeseredés csak fokozódott, midőn egyes

bukaresti lapok azt a hírt közölték, hogy a kormány, illetőleg a hadügyminisztérium a részleges revízió kivételével általános revíziót rendel el az egész ország területére. A bukaresti lapok értesülésével szemben most a hadügyminisztérium hivatalosan közli, hogy az általános revízió megtartásáról szóló hír alaptalan.

Öt táborkban tanukihallgatásával akarják ártatlanságukat bizonyítani a letartóztatott komplottisták

(Bucuresti-Bukarest, július 10. Az Uj Kelet tud.) A fasiszta komplott-kísérlet ügyében Carapanea ezredes, a bukaresti második hadtest királyi biztosa, Panjeanu alezredes és Parade kapitány katonai ügyészekkel karöltve ma egész nap folytatta a letartóztatott kihallgatását. Az összeesküvők legnagyobb része vasárnap óta a jilvai fegyház foglya. Minthogy azonban a jilvai fegyház zsúfolva van, Stoica ezredes, fiát és a bukaresti lőporraktár főmunkáseit Vacaresztibe szállították át.

A vizsgálat arra irányul, hogy a letartóztatottak bűnösségét pontosan megállapítsák. Ecéltől Carapanea ezredes

több vádlottat szembesített egymással. A vádlottak kihallgatásának befejezése és a bűnjelként lefoglalt tárgyak: kiáltványok, röpíratok, fegyverek, jelvények stb. rendezése után Carapanea ezredes megkezdi a tanukihallgatásokat. A letartóztatottak a katonai és politikai élet több jelentős személyiségének kihallgatását kérték ártatlanságuk bizonyítására. A Curenul szerint a letartóztatottak kérik Mardarescu, Angelescu és Mircescu táborkok — volt hadügyminiszterek, valamint Brosteanu és Petala táborkok kihallgatását.

A Lupu jelentése szerint a nyomozás

nemcsak Bukarestre szorítkozott, de kiterjedt az ország egyes városaira is, ahol a komplottistáknak cinkosai voltak. A brassói katonai ügyészség például rendkívül fontos és érdekes informatív anyagot terjesztett ma be a nyomozást vezető hatóságokhoz. Azt az ezredes, akitnek letartóztatásáról tegnap hír adtunk és akitnek nevét a hatóságok végig titokban tartották, ma délelőtt szabadlábra helyezték, miután az ezredes, aki egyébként aktív katona, kijelentette, hogy semmi köze nincs a komplotthoz és nevét tudta és bejegyzése nélkül keverték be ebbe az ügybe.

Mayer Ebner hatalmas filippikája a szenátusban a kultusztörvény módosítása ellen

A kormány a zsidóság minden tiltakozása ellenére is megkezdte a kultusztörvény módosításáról szóló javaslat tárgyalását

Lepadatu volt kultuszminiszter heves szócsatája Vlád miniszterrel

(Bucuresti-Bukarest, július 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány a zsidóság impozáns és egyöntetű tiltakozása ellenére is a szenátus elé terjesztette a kultusztörvény módosításáról szóló törvényjavaslatot, amelynek általános vitája a szenátus tegnapi ülésén már kezdetét is vette. Gyárfás Elemér kéri a kormányt, hogy vonja vissza a javaslatot, mert arra abszolút semmi szükség sincsen.

Mayer Ebner dr. volt a következő szónok, aki alaposan felépített beszédben kelt ki a kormánynak a zsidó vallási szervezkedés és a zsidó hílélet ügyeibe ily módon való beavatkozás ellen. A törvényjavaslat — mondotta Mayer Ebner dr. — általános megdöbbenést váltott ki a zsidó lakosság körében. Az a tény, hogy a kormány ily rendkívül sürgősen akarja a törvényjavaslatot megszavaztatni, arra enged következtetni, hogy a kultuszminiszter befejezett tény elé akarja állítani a zsidó lakosságot, hogy a törvényjavaslat

által előidézett vihart elkerülje. A kultuszminiszter téved, mert a zsidóságnak a javaslattal szembeni megmozdulása nem fog megszűnni. Semmi komoly ok sincs arra, hogy a kultusztörvénynek a zsidókra vonatkozó rendelkezéseit módosítsák.

A továbbiakban Mayer Ebner hangsúlyozta, hogy a zsidó vallás tulajdonképpen nem ismer speciális rítusokat, mint ahogy azok más vallások világában léteznek. Legalább is különösnek tetszik a törvény módosításának azon indokolása, hogy a kormány egyenlővé akar tenni bennünket a többi keresztény rítusokkal. Köszönjük ezt a kedves figyelmet, de kérjük a kormányt, hogy helyezze a zsidókat más téren egyenlő helyzetbe a többi polgárokkal. Kérem a szenátust, hogy ne kényszerítsen a zsidóságra egy olyan törvényt, amelyet a zsidóság visszautasít. Ha a törvényjavaslat mégis szavazás alá fog bocsájtani, mi tiltakozásunk jeléül nem veszünk részt a szavazásban és teljes

erővel fogunk a javaslat ellen harcolni. Zipsein nemzeti parasztpárti szenátor a következő szónok, aki szükségesnek látta kijelenteni, hogy a Zsidó Parlamenti Klub reprezentánsa nem beszél az ország egész zsidósága nevében és hogy a kormány bebizonyította, hogy igazságosan és egyenlően jár el az összes kultuszokkal szemben.

A szenátus mai ülésén Lepadatu volt liberális kultuszminiszter támadta rendkívül hevesen a módosító javaslatnak a zsidóságra vonatkozó passzusát. Lepadatu beszéde közben, amelyben csodálkozását fejezte ki afelől, hogy a kormány miért törekszik a zsidó felekezet szétbomlasztására, rendkívül izgalmas szócsatát vívott Vlád kultuszminiszterrel.

Utána Niemerover főrabbi szenátor tartott hatalmas vádbeszédet a tervezet ellen. Ugy Lepadatu volt miniszter, mint Niemerover szenátor beszédét holnap fogjuk részletesen közölni.

Mersul autobuselor
MERA & COMP.
Autobusz menetrendje
Şimleul-Silvaniei-Zălah
Szilágysomlyó-Zilah.

I.	II.	III.	IV.	Pleacă Indul.	Soseşte Erkezik.	I.	II.	III.	IV.
6 ⁰⁰	8 ¹³	13 ¹⁸	18 ⁰⁰	Şimleul-Silv.	7 ¹⁵	11 ³⁰	14 ¹⁵	19 ¹⁵	19 ¹⁵
7 ¹⁵	9 ¹⁴	14 ¹⁹	19 ⁰⁰	Zălah	6 ¹⁵	10 ³⁰	13 ¹⁵	18 ¹⁵	18 ¹⁵

Legátura spre Jibou-Dej: — Csatlakozás Zsibó-Dés felé: 7⁰⁰ si és 14⁰⁰.
Zălah-Crasna-Ciucea
Zilah-Kraszna-Csucsá

I.	II.	III.	Pleacă Indul.	Soseşte Erkezik.	I.	II.	III.
6 ¹⁵	13 ³⁰	18 ⁰⁰	Zălah	7 ³⁰	14 ⁰⁰	18 ⁰⁰	18 ⁰⁰
7 ¹⁵	14 ³⁰	19 ⁰⁰	Crasna	6 ³⁰	12 ⁴⁵	18 ⁰⁰	18 ⁰⁰
8 ¹⁵	16 ¹⁵	—	Ciucea	—	11 ³⁵	16 ¹⁵	16 ¹⁵

Şimleul-Silv. - Crasna - Ciucea
Szilágysomlyó - Kraszna - Csucsá

I.	II.	III.	Pleacă Indul.	Soseşte Erkezik.	I.	II.	III.
6 ¹⁵	14 ¹⁵	19 ¹⁵	Şimleul-Silv.	7 ¹⁵	14 ¹⁵	19 ¹⁵	19 ¹⁵
7 ¹⁵	13 ³⁵	20 ⁰⁰	Crasna	6 ³⁰	12 ⁴⁵	18 ⁰⁰	18 ⁰⁰
8 ¹⁵	16 ¹⁵	—	Ciucea	—	11 ³⁵	16 ¹⁵	16 ¹⁵

In Ciucea au legătura cu trenurile: Pleacă dela Ciucea spre Oradea acc. 10⁰⁰, acc. 14¹⁵, pers. 16⁰⁰, spre Cluj pers. 9⁰⁰, Rapid 11⁰⁰, acc. 16⁰⁰, pers. 18⁰⁰. Csucsán csatl. a vonatokhoz: Indul Csucsáról Várad felé gyors 10⁰⁰, gyors 14¹⁵, személy 16⁰⁰, Kolozsvár felé személy 9⁰⁰, Rapid 11⁰⁰, gyors 16⁰⁰, személy 18⁰⁰.

Nyugati mintára épül fel a kolozsvári Charité-szanatórium, amelyet ma ünnepélyesen átadtak rendeltetésének

(Cluj-Kolozsvár, július 11. Az Uj Kelet tudósítójától). A volt Wessélyi-villa Kolozsvár egyik legartisztikusabb monumentuma. Valami megfoghatatlan báj, valami egészen megkapó szépség sugárzik le Kolozsvár villanegyedének eme arisztokratikusan domináló épületének homlokzatáról, amelyre pár nappal ezelőtt egy nagy aranyozott betűs felirat került: **Sanatorium Charité**. A Wessélyi-palota impozáns hallja, tágas, üdítő termei és barátságosan otthonos szobái ezután az emberi jószág és könyörület nagy művét fogják szolgálni, mert így képzelik ezt el azok, akik a főúri villából a Charité-szanatóriumot csinálták.

Charité

Tíz órára volt hirdelve a Majális-uccai szanatórium ünnepélyes megnyitóját. A szanatórium halljainak egyik bőrfoteljében ülök. Innen minden áttekinthető. A háromszoros esigavonalban egész a harmadik emeletig felhúzódó csigalépcső, a folyosókra tekintő ajtók hosszú sora, a nagy terrasz, a társalgó, a díszes üvegkupola, amely zuhogva önti magából a meleg júliusi napfényt. Az átalakítás nagyszerű munka. A Rácz és Atl cég Herz városi főmérnök kitűnő indikációja alapján hat hétig dolgozott ezen a remekművön.

Tizenegy órákor még mindig egymásnak adják a meghívott vendégek a kilincset. Elegancia, izgatott várakozó hangulat, akárcsak egy premieren, vagy vernisszáson. A legizgatottabb talán dr. Steiner Pál professor: a szerző. Lékötelezően kedves ember ez a professor. Ő a középpontja mindennek. Mindenki tőle kérdez, tőle kér felvilágosítást és ő mindenkinek egyforma készséggel áll rendelkezésére. Magyaráz és figyelmessé tesz minden kis apróságra, amelyek mind kivétel nélkül csak a betegért van. Magyaráz és egyszer csak úgy érzem, hogy elfog a lelkesedés és a csodálat ezzel az emberrel szemben, aki megmeréselte tenni azt, hogy a kultúra és a civilizáció eme nagyszerű dokumentumát idecsempészte valahonnan távol nyugatról Európának eme az igazi kulturától és az igazi civilizációtól olyan messzeség keleti eszéskébe.

Napfény, szín és virág

Fent a harmadik emeleten kezdődik a körséta. Itt van elhelyezve a szülészeti osztály. A szoba közepén egy egészen speciális, szülés céljaira készült ágy. Mellette megvetve egy miniatűr gyermekágy. Sterilizációs készülék és gyermekmérleg. Hideg, meleg víz és szolgálatkész ápolónő. Egy percre zárva jönnek. Nem jöttem vajjon épen alkalmatlan időben?...

A betegszobák. Igen, a betegszobák. Ez külön fejezetet érdemel. Mert nem kell itt holmi vakító fehérre meszelt, fehér ágyas unalmat ásitó kórházi szobára gondolni. Ilyesmirel itt szó sincs. Itt minden csupa szín, csupa izlés és tapsütés. A padlón virágos szőnyeg, az az asztalon virágos futó, az ablakon elomló, virágos függöny, a falakon valami nyugodt, átölelő, sima, bársonyos, pasztellszín. Csengő az ágy mellett, akarsak otthon, Rádióhallgató a fejed felett. Meg sem kell mozdulni, ha írni vagy olvasni akarsz, mert az ágyadra szerelik a speciális betegasztalt. És minden olyan pazarul elegáns és oly nagyon díszkrét. Az ablakon beözönlik a fényvilág és a napfény és ha kinézel az ablakon, ott fekszik előtted egész Kolozsvár...

A technika csodái

A következő utunk a műtőterembe vezet. Erre a legbűszkébb Steiner professor. Az egész terem vakító fehér esempével van kirakva. A **Gergely Dezső** cég munkája — ismeri el Steiner profesz-

szor.

— Ez kérem az orvostudomány legmodernebb eszköze. Intelligens, okos, engedelmis, értelmes, csak hogy nem operál.

Ez a bemutatás Steiner professor szájából hangzott el és a műtőasztalnak szólt. Hát ez valóban csoda. Egy kézmozdulattal a legkülönfélébb helyzetbe hozható a fekvő beteg. Oldalsíkban, fejjel fel, fejjel le és így tovább. Csoda, de olyan csoda, amely beilleszkedik a leírhatatlanul lenyűgöző hatású műtőterem többi csodái közé. Az árnyék és a hőmérséklet Zeis-lámpa, a modern sterilizációs készülék, amelynek minden egyes porcikája egyetlen lábmozgásra reagál, a hatalmas Röntgen-áparátus... Nem kell félni egy kis vágástól. Belefekszel a műtőasztalba. Az ápolónő bekapcsolja a rádiót. Valahol talán a Dunakeringót húzzák. Elaltatnak, füled-

ben az édes zenei akkordokkal. Mire túl vagy az operáción és felébredsz, még meghallhatod az utolsó akkordjait...

Mert hát ez a technika

És ha netalán valaki ebből a csodából nem kérne, van Steiner professor laboratóriumának egy másik csodája is, amely valószínűleg annál nagyobb népszerűsége fog szert tenni. Ezt a központi fűtőkészülékkel együtt a **Lengyel és Selényi** cég által felszerelt modern vizgyógyfürdőben találjuk meg. Dr. Goldenberg Pál, a vizgyógyintézet vezető-orsosa mutatja be. Egyszerűen habfürdőknek hívja, mi azonban inkább kövér hölgyek vágyai netovábbjának neveznők. Ennek a fürdőnek a hatásai egyenesen korszakalkotók. Egy fürdés 250—300 dekagramm orvosilag garantált testsúly fogyást jelent.

Van azonban a fürdőnek más osztálya is. Jód, kén, iszap, hőlég, fény, fenyő, sósfürdők. Mindezekre pazarul van rendezve a Charité szanatórium. Az ember valóban meglepődik, amikor hallja, hogy már 250 lejtő naponta élvezheti ennek a valóban oly nagyszerű intézménynek előnyeit. Megtudom, hogy a szanatórium rituális konvhára is be van rendezve.

Az angol kormány nem ad Trotzki-jának beutazási engedélyt

London, július 10. — A Macdonald-kormány tegnap este minisztertanácsot tartott, amelyen behatárolt foglalkozott Trotzki-jának beutazás iránti kérésével. A minisztertanács hosszú vita után, arra

az egyöntetű megállapodásra jutott, hogy főleg politikai okokból kifolyólag Trotzki-jának nem adja meg a beutazási engedélyt.

A „Dél Kereszt” megérkezett Croydonba, a „Pathfinder” pedig Rómába

200 órás időtartamrekordot akarnak elérni az amerikai Mendell és Reinhart pilóták

London, július 11. Kingsford Smith kapitány és a Délkeresztje többi pilótái 12 nap, 14 óra és 8 perc alatt tették meg utjukat. A pilóták állandó összeköttetésben voltak a légügyi minisztériummal s amikor először pillantották meg az angol szigetország szárazföldjét, újabb szikratávíratban tudatták a minisztériummal, hogy husz perc múlva érkeznek a croydoni repülőtérre és hogy megtették az előkészületeket a leszállásra. Ausztráliától a Délkeresztnek a mostani tizenkettedik leszállása.

London, július 11. A Délkereszt repülőgépet a croydoni repülőterem óriási tömeg várta. Kingsford Smith és társai elé két angol repülőgépet küldtek, amelyek a nagy turát tett repülőgépet a croydoni repülőtérre vezették. A pilóták fogadtatásánál a légügyi minisztérium és az angol polgári repülés vezetői képviselték magukat. A gép földetérése után a pilótáknak azonnal kézbesítették az angol király táviratilag küldött üdvözlését.

Róma, július 11. A Pathfinder amerikai repülőgép pilótáit már este 7 óra-

kor óriási tömeg várta a littorói repülőterem. Megjelent a pilóták fogadására Mussoloni miniszterelnök és Róma kormányzója is. A szürkület közeledtével óriási fényzörök világították be a repülőteret és több repülőgép keringett a tér felett. 9 óra 15 perckor a miniszterelnök már épen távozni akart, hogy a miniszterelnökségen fűtőszakított tanácskozásait folytathassa, amikor erős motorzúgással a kísérő olasz repülőrajtól körülövezve megjelent a szemhatáron a Cserkész óceánrepülőgép és pár perc múlva 9 óra 32 perckor a repülőterem simán a földre ereszkedett. A tömeg a katonai sorfalat áttörve fákllyakkal rohant a pilóták felé és óriási óvációkban részesítette őket.

Newyork, július 11. Culver City repülőtere felett a levegőben mozgásban lévő és új időtartam világrekordot felállított Angelano repülőgép Mendell és Reinhart nevű pilótái tegnap újabb üzenetet dobtak le a levegőből, amelyben közlik, hogy legalább 200 óra hosszat akarnak a levegőben maradni és addig semmi szín alatt nem szállanak le.

Egy amerikai zsidó rendőr élet-halálharca egy öttagú alkoholcsempész bandával

A hős zsidó rendőr egymaga végzett öt bandifával

Newyork, július 11. Amióta Amerika megszavazta a prohibíciós törvényt, azóta — amint ezt szinte naponta olvassuk — rengeteg áldozata van az alkohol elleni küzdelemnek. Ugy az alkoholfogyasztók, mint a rendőrök és csempészek állandó harcban állnak egymással és igen gyakran megtörténik, hogy valóságos gépfegyverharc, vagy kézitus fejlődik ki a csempészek és a rendőrség között.

A napokban is egy igen szenzációs

„harc” keletkezett rendőrök és csempészek között, amelynek hőse egy zsidó rendőr lett. Aron Goldheinnak hívják ezt a prohibíciós zsidó rendőrt, aki bátorságával alaposan megcáfolta a zsidók gyávaságáról elterjesztett véleményeket. Ez a zsidó rendőr olyasmit művelt, mely még az eseményekben oly gazdag amerikai rendőrség krónikájában is egyedül áll.

Egy kisebb rendőrszaggal Goldbeint Newyork külső negyedébe küldték, mert

a rendőrség tudomására jutott, hogy ezen a helyen egy raffinált és vakmerő alkoholcsempészbanda tanyázik. Ahogy a rendőrszaggal a ház elé ért, a csempészek az ablakból sortíz alá vették a közeledő rendőröket, akik ilven körülmények között visszavonultak. Amikor hazafelé mentek, Goldbeinnak mentő ötlete támadt. Nehogy esetleg megakadályozzák tervében, nem szólt senkinek sem róla. A laktanyába ment a többiekkel, de onnan aztán eltűnt. Civilruhát és nagyobb mennyiségű alkoholt szerzett és megindult a titokzatos ház felé.

Mint hogy jól ismerte a csempészek trükkjeit akadálytalanul jutott a házba. Alaposan szemügyre vett mindent és megállapította, hogy a csempészek ötven vannak és rengeteg mennyiségű alkoholt fölött rendelkeznek. Ajánlatot tett a banda vezetőjének, hogy ő megveszi az egész készletet és egy másik társával egy óra múlva eljön pénzzel együtt és elszállítják az alkoholt.

Igy is történt. Egy óra múlva Goldbein visszatért egy teherautóval. A társa a soffőr volt. Bement a házba, kifizette a csempészeknek a kialakított összeget és megkezdte a ballonok beszállítását a teherautóba. A csempészek közül ketten segítettek neki ebben a munkában. Ez a két csempészt egy óvatlan pillanatban az autóból csukta és visszament a szobába azzal, hogy annak a kettőnek el kellett mennie, jöjjenek most ők segíteni. Azonban a három csempésznek gyanus lett a dolog és nekiestek Goldbeinnak, akit le akartak fogni. A csempészek és a zsidó rendőr között irtozások letelhálharc fejlődött ki. Űtötték, teperték, verték egymást. Goldbein egy csapással örökre elnémitotta az egyik csempészt, de a másik kettő féktelenül küzdött tovább. Azonban ezeket is legyűrte és megkötözve az autóból dobta őket.

Mind az 5 csempéssel aztán a rendőrségre hajtattott, ahol jelentette feljebbvalóinak az esetet, akik a legnagyobb csodálattal hallgatták a történeteket. Golbein Aron nagyobb pénzjutalom és elismerésben részesült.

Kanadába és az Unióba utazik az angol munkanélküliség leküzdésére hivatott miniszter. Londonból jelentik: A munkanélküliség kérdésének megoldására hivatott miniszter és néhány főtisztviselő közelebről Kanadába utazik. Az ut célja a kanadai viszonyok tanulmányozása és az ottani tapasztalatok alapján a munkanélküliség elleni küzdelem hatékony beindítása. A miniszter ez alkalommal kísérőivel együtt az Egyesült-Államokba is ellátogat.

Nem kell himnuszbi bizonyítvány a Svájcba való beutazáshoz. Bernből jelentik: Intézkedés történt abban az irányban, hogy a kijföldi követségek utasítást kapjanak, hogy a sajátban közzölt azon híreket, melyek szerint a svájci beutazáshoz himnuszbi bizonyítványok lennének szükségesek, a lehatharozottabban cáfolják meg.

A szovjet repülőraj viszonzni akarja az olasz repülő oroszoszragi látogatását. Párisból jelentik: Stamból érkezett jelentés szerint a szovjet-repülőraj viszonzni akarja Olaszországba való ellátogatásával az olasz repülőrajnak nemrégiben Oroszországban tett látogatását. Epen ezér taz orosz kormány aznal a kéréssel fordult a török kormányhoz, engedélyezze az orosz repülőraj számára, hogy a Boszporusz mellett le szállhasson.

Borzalmas bányalégrobbanás Nyugatangliában. Londonból jelentik: Nyugatangliában, a blaenaxoni szénbányában a ventilációs készülék hibája miatt bányalégrobbanás történt. Négy bányász az explózió ereje darabokra tépett s négyet az alomló föld öltömetett. A mentésben résztvevő munkások kétségbeesve hallgatják a vastag földrétegben át az élve öltömetett munkások segítségért könyörgő kopogtatásait.

Tudnivaló

1. Ked

Már több cionista kó Bányában k táskozik és richte utaz szusra utaz de egyben utazás és l gresszuson dálnak el.

Ezzel ka dr. Drechs vállalta a A társasulási és ellő részesül. akik Zürich a szandéku sül be a k Miksa jora község, egy személytel Zürichbe.

2. A kor

Zürichbe a kongressz dr. Franz irányítása rea des X rich. Post Congresion da címere Zürich utja

Július 2 ron megke cións iroda. A tetőfoká szezon mia azoknak a nek tud la ló igényük bejelentése megérkezés kell utalni árak a köv és 4—6 sv véért aján igényüket csak küldj iest a kong

Betripp als Del ter) zum treffe ar mir eine (Pensio 3) Bette von ca. fen.

Ich ü zählung Frs. 1. men Fr (Internat den Sch rich, für XVI. Zi

Ezt a b is, akik m tettek laké kat július szusi foga vályauvá

3. Bel Allandó, érvényes, nokjegyek megnyitó után félőt házban,

Ké sa acc minden er uckt Ullm vegyiaru

Tudnivalók a XVI. zionista világkongresszusra

— Ötödik közlemény —

1. Kedvezményes társasutazás

Már többször közöltük, hogy a XVI. zionista kongresszus iránt Erdélyben és Bánátban a legnagyobb érdeklődés mutatkozik és igen sokan szándékoznak Zürichbe utazni vendégként is. A kongresszusra utazásnak feltétlenül kellemesebb, de egyben olcsóbb formája is a csoportos utazás és legcélszerűbb lenne, ha a kongresszuson résztvevni akarók együtt indulnának el.

Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy dr. Drechsler Miksa lemezvári főrabbi vállalta a társasulazás megrendezését. A társasutazás részleteit különböző utazási és ellátási kedvezményekben fogjuk részletezni. Felhívjuk tehát mindazokat, akik Zürichbe akarnak utazni, hogy ezt a szándékukat a legsürgősebben jelentik be a következő címre: Dr. Drechsler Miksa főrabbi, Timisoara, Belvárosi hitközség, egyben azt is közöljék, hogy hány személlyel és mikor hajtanak elutazni Zürichbe.

2. A kongresszusi vendégek elszállásolása

Zürichben már megkezdte működését a kongresszusi iroda dr. Hugo Hermann dr. Franz Kahn és dr. Fritz Ullmann irányítása mellett. Az iroda címe: Bureau des XVI. Zionisten Kongressus, Zürich, Postfach-Bankhof, távirati címe: Congresion Zürich. Pénztátalás az iroda címére a Schweizerischer Bankverein Zürich útján eszközölendő.

Julius 21-én a zürichi főpályaudvaron megkezdte tevékenységét az információs iroda és az elszállásolási hivatal is. A tetőfokán álló svájci idegenforgalmi szezon miatt az elszállásolási iroda csak azoknak a delegátusoknak és vendégeknek tud lakást biztosítani, akik erre való igényüket idejekorán bejelentik. A bejelentéssel egyidejűleg közölni kell a megérkezés pontos idejét, valamint át kell utalni a megfelelő összeget. Szobárák a következők: 12—18, 9—12, 6—9 és 4—6 svájci frank. A biztonság kedvéért ajánlatos, hogy azok, akik lakásigényüket már be is jelentették, ugyanakkor küldjék be a következő megrendelést a kongresszusi irodának:

Betrifft Wohnungsamt. Ich komme als Delegierter (Gast, Pressevertreter) zum Kongress nach Zürich. Ich treffe am ein. Ich ersuche, mir eine Wohnung in einem Hotel (Pension, Privatwohnung) mit 1 (2, 3) Betten (mit Bad) zum Tagespreise von ca. Frs. zu beschaffen.

Ich überweise gleichzeitig als Anzahlung den doppelten Tagespreis und Frs. 1. Vermittlungsgebühr, zusammen Frs. mittels Check (Internationale Postanweisung) an den Schweizerischen Bankverein, Zürich, für Rechnung des Bureaus des XVI. Zionistenkongressus.

Ez a bejelentést kell beküldjék azok is, akik még semmiféle intézkedést nem tettek lakásügyekben. A lakásutalványokat július 21-től kezdődőleg a kongresszusi fogadóhelyiségben, a zürichi főpályaudvaron lehet átvenni.

3. Belépőjegyek a kongresszusra

Állandó, a kongresszus összes üléseire érvényes, azonkívül újságírói és hivatalnokjegyeket már nem lehet kapni. A megnyitó ülésre, amely július 23-án délután félőtkor lesz a zürichi városi színházban, levélileg is lehet még jegyeket

megrendelni. Ezeknek a jegyeknek az ára a következő: I. osztályú 40, második osztályú 25, harmadosztályú 15, negyedosztályú 8, állóhely 5 svájci frank. A megrendelt és kifizetett jegyeket ugyanakkor a zürichi főpályaudvaron levő irodában lehet átvenni.

A további ülésekre nanonként kibocsátásra kerülő belépőjegyeket csak a zürichi Verein zur Kaufleuten épületében elhelyezett (Pelikan Strasse) kongresszusi épület napi pénztáránál („A”

jelzésű bejárat) lehet naponként megvásárolni.

Ifjúsági vendégeket nem lehet már bejelenteni. A már bejelentett ifjúsági résztvevők közvetlenül a kongresszusi irodától kapnak majd értesítést.

Bulgáriában nincs zsidókérdés és nincs antiszemitizmus

Liapcseff bolgár miniszterelnök nyilatkozata Jacob Landaunak

Szofia, július 11. (Az Uj Kelet tud.) Jakob Landaun, az ITA igazgatója, bulgáriai körútja alkalmával Bulgáriában is járt és alkalmával a bolgár politikai élet személyiségeit a zsidó kérdéssel megszólaltatni. Liapcseff miniszterelnök a bulgáriai zsidók helyzetéről a következőket jelentette ki Landaun előtt:

— A bulgáriai zsidók jó hazafiak, akik osztoznak velünk az ország minden

örömében és bánatában. A legutóbbi háborúban a zsidók nagy véráldozatot hoztak az országért. A zsidókat mint aktív és dolgozó elemet ismerem meg. Bulgáriában a zsidók teljes egyenjogúságnak örvendenek, köztük és a nem-zsidó lakosság között igen jó viszony áll fenn. Nálunk, hál istennek, nincs zsidókérdés. Ha néha kisebb incidensek történnek, úgy ezeket idegen elemek provo-

kálják, vagy pedig teljesen jelentéktelenek. A zsidóüldözés ismeretlen fogalom Bulgáriában. A zsidók maguk gondoskodnak kulturális nevelésükről, iskoláikban nemzeti nyelvükön tanítanak és a kormány szubvenciókkal támogatja ezeket az iskolákat. A zsidó iskolák által kiállított bizonyítványoknak államérvényességük van.

Már nem válaszol a jelzésekre az elsüllyedt angol tengeralattjáró...

Egy buvár leszállt a tenger fenekére, hogy vasmacschkákkal megrögzítse az elsüllyedt tengeralattjárót

London, július 11. A L. 96 buvárhajó ma több órán át a H. 47 elsüllyedt tengeralattjáró körül manőverezett s a víz alatt több ízben megismételt hangjeleket adott le anélkül, hogy a tengertüneten lévő tengeralattjáróhoz azok egyikére is válasz érkezett volna. Végképp letettek arról, hogy a kiemelendő buvárhajóban még valaki is életben lehetne.

A lapok tudósítói megtekintették a kikötőbe befutott L. 12 buvárhajót,

amellyel a H. 47 a buvármanőverén összeütközött. Tengerészeti szakértő a hajó megvizsgálása után kijelentette az újságíróknak, csodának tartja, hogy a L. 12 nem jutott hasonló sorsra, mint a H. 47, mert sérülései olyannyira súlyosak.

London, július 11. A Szent György esatornában elsüllyedt angol tengeralattjáró kiemelési munkálatait a tenger felett uralkodó viharok akadályozzák.

A legkitünőbb angol buvár a mai délelőtt folyamán leszáll a tengerfenékre német buvárlőnyben és megkísérel vasmacschkákkal megrögzíteni a tengeralattjárót, hogy kiemelését végre lehessen hajtani.

A katasztrófaival kapcsolatban a királyhoz és az angol admirálisokhoz a világ minden részéből számos részvétlélv irat érkezett.

Egy tehervonat karambolja miatt 12 órán keresztül el volt vágva Erdély a regáttól

Brassó és Zernesti között kisiklott egy tehervonat, de emberéletben nem esett kár

(Uj-Kolozsvár, július 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Zernesti és Brassó között tegnap este kilenc óra tájban könnyen végzetessé válható vasúti karambol történt. A 3302. számú tehervonat, amelyet Zernesti állomásról szabályszerűen elindított Stefan Sabin forgalmi hivatalnok, a 90-es és 91-es kilométerkövek között kisiklott. A pályát ezen a ponton épen javították és a sínpar el volt torlaszolva, de a tehervonat mozdonyvezetője nem vette figyelembe a figyelmeztető fényjelzést, amely a torlasztól háromszáz méterre volt felállítva. A kisik-

lás következtében a mozdony lefordult a pályatestről és a földbe furódott. A szerkecs és a kezelőkocsis ugyancsak lefordultak a föltésről. Emberéletben, esületalatos módon, nem esett kár, a mozdonyvezető és a fűtő kisebb sérülésekkel szabadultak.

A kisiklás következtében a pálya súlyosan megrongálódott. A brassói és predeáli állomásokról azonnal segélycsapatokat küldtek a helyszínre, amelyeknek megfeszített munka után ma reggel nyolc órára sikerült a megrongált pályát rendbehozni. Tegnap este tizenegy

órakor kellett volna Kolozsváron áthalatni vágva a régi királyságtól. Az a gyorsvonat, amelynek tegnap éjjel két órakor kellett volna Kolozsváron áthaladnia, ma este negyedétkor érkezett be Kolozsvárra. A vonatok késése meg lehetőséget nyújtott ki és ma délelőtt Kolozsváron híre terjedt annak, hogy a késést egy borzalmas vasúti összeütközés okozta, amelynek számos halottja és sebesültje van. A rémhíreknek azonban mint rövidesen kiderült, semmi komoly alapjuk nem volt.

Nem lépett még életbe az új vámtarifa

A teljesen elkészült vámtervezetet vagy ebben a szesszióban, vagy ősszel parlament elé terjesztik és csak akkor hozzák nyilvánosságra teljes szövegét

(Bucuresti-Bukarest, július 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számunkban vonalazavar következtében hiányosan érkezett jelentés alapján arról adtunk hírt, hogy az új vámtarifa megjelent a Monitorul Oficial tegnapi számában. Az igazság az, hogy a tegnapi nap folyamán elkészült és át lett küldve a Monitorul Oficial nyomdájába kinyomatás végett ám, hogy a spekulációk elkerülhetők legyenek csak azon a napon fog napvilágot látni, midőn a kormány a tervezetet a parlament elé terjeszti.

A kormánynak, illetőleg Madgearu iparügyi miniszternek a vámtarifa szerkesztőjének elhatározott szándéka az, hogy még ebben a szesszióban a parlament elé terjeszti az új vámtarifát. Hogy ez csakugyan megtörténik, azt ebben a pillanatban nem lehet tudni még. Charles Ritsnek ugyanis kifogásait még az ellen, hogy az új vámtarifát még

ebben az évben életbeléptessék. A vámtarifa ugyanis csaknem az összes cikkekben jelentős redukción hoz és Rist attól tart, hogy a mérséklések következtében az állam vámbevételei csökkenni fognak és így a költségvetési egyensúly megkevesébbé lesz biztosítható. Ezen a héten el fog dőlni, hogy az új vámtarifa a jelenlegi szesszióban, vagy csak ősszel kerül a parlament elé.

A vámtarifatervezet, mint beavatott helyről értesülünk, az eredeti tevekkel szemben mégis nagyobb figyelemben részesíti a romániai iparvállalatokat — amelyeknek legnagyobb része liberális kezében van — és épen ezért a redukció általában csak 20—25 százalékos. Ez is elsősorban azzal magyarázható, hogy a régi tarifa, amelyet Manólescu készített el, 1200 leiben számította az angol fontot, az új vámtarifa pedig 900 leire számítja át a fontot. Az új vám-

tarifa egyébként egyesíti a növényi, se-lyem és a műselyem vámilletékeit és kilogramonként 2000—3000 leire redukálja a behozatali illetékeket. A textil, konfekcióáruk behozatali váma 25—30 százalékkal csökken, perzsaszőnyegek és más szőnyegek behozatali vámját kilogramonként 1000 lejről 500 leire szállítja le az új tarifa. A papíráruk illetéke 20—25 százalékkal csökken. A vas, fém és nyersvas behozatali illetékét igen nagy mértékben leszállították, viszont a feldolgozott termékek, gépek, stb. illetékei továbbra is változatlanok maradnak.

Valószínű, hogy az új tarifával együtt a vámtörvényt is a parlament elé terjeszti az iparügyi miniszter. Ez a törvény a csempészekre és kihágásokra alkalmazott büntetéseket az eddigi összegek felére redukálja.

Kénsav, sósav, salétromsav, accumulator sav
minden erősségben, vagonfeleiben és ballonokban, gyári lerakatainkban, legolcsóbban kapható:
Ullmann József és Fla
vegyláru import Oradea. — Telefon: 6-77.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáság zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
 Bekarölt szerkesztőség: Hátsze, i Ernő,
 Str. Lipscaul 91.
 Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Julius 14-én lesz Kolozsváron a Jewish Agency delegátusválasztó konferencia

Augusztus 11-én összeülnek Zürichben a világ nemcionista zsidóságának képviselői, a cionista világszervezet delegátusaival, hogy a Palesztina mandátum rendelkezéseinek megfelelően megalkassák az egész világ zsidóságát reprezentáló Jewish Agencyt. Amerikában és Európa többi országában már megválasztotta a nemcionista zsidóság azokat a férfiakat, akik őt a kibővített Jewish Agencyben képviselni fogják. A regáti és bukovinai zsidóság is megejtette már a választásokat. Az erdélyi hitközségek és nemcionista Keren Hajjeszód fizetők kiküldöttéi vasárnap, július hó 14-én d. u. 5 órákor a Kereskedelmi és Iparkamara dísztermében fogják megválasztani az erdélyi nemcionista zsidók képviselőjét. Az előkészítő bizottság az érdeklődőket ezután hívja meg a konferenciára.

— Istentisztelet a Poale Cedek templomban. E hó 12-én, péntek este és 13-án, szombaton délelőtt a Poale Cedek templomban Strada Gh. Baritiu (Masonomata) 16. szám alatt. Weisz Izidor, az ortodox hitközség főkántora énekkel fogja végezni az istentiszteletet.

— Kigyulladt egy vasúti kocsí. Nagy-szebeni állomáson az elmúlt éjjel egy katonaruhakkal telt vagon kigyulladt. A városi őrtoronyból mindjárt a kigyulladás pillanatában észrevette a tüzöt a napos őr, fel is hívta mentőre a tűzoltóságot, de segíteni már késő volt. A tűz gyorsan végzett a könnyen égő ruhadara bokkai. A vasúti kocsí faalkatrészei porrá ékeek. A katonai hatóság karöltve a rendőrséggel, megindította a vizsgálatot de a mai napig nem lehetett megállapítani, hogy miból keletkezett a tűz.

— Tizenegy munkás veszítette életét egy amerikai gyárrobbanásnál. Newyorkból jelentik: A pennsylvaniai Harrisburgban üzemi robbanásnál tizenegy munkás életét veszítette. A hatóság a műhely épen maradt részeiben is beszűjtette a munkát mindaddig, míg a szerencsétlenség még tisztázatlan okait fel nem derítik a bevezetett vizsgálat után.

— Schmeihlingnek nem lett volna szabad győzni. Newyorkból jelentik: Az ökölvívó-bizottság megfosztotta a német Schmeihlinget és menaszertjét Jakobsot a további amerikai szerepléstől. Schmeihling kijelentette, hogy ez valóságilag bosszu műve, amiért első amerikai meccsét győzte, mert

— Ravasz szeszempészek vízzel cserélték ki Csikágó város orvosi rendelésre fenntartott hatalmas szeszszeszletét. Newyorkból jelentik: Az amerikai szeszempészek Csikágóban követték el legújabb bravurjukat. Az egyik nagy csikágói raktárban 10.000 hordóban és 60000 palackban whyskyt őriztek, amelyet a város orvosi rendelésre való ellátására halmozott fel egy magáncég. A napokban a prohibíciós ügyvédök ellenőrző szemlélt tartották a raktárban, amelynek rendjén megállapították, hogy a rengeteg szeszempészetet a szeszempészek vízzel és értéktelen lörével cserélték ki és ilyenformán közel kétmillió dollárra tették szert. Az eset hamora abban van, hogy a károsult magáncéget a prohibíciós hatóságok épen olyan súlyosan megadóztatták, mintha tiszta szeszt találtak volna náluk s a 10.000 liter vízre literenként közel egydollárnyi adót vetettek ki.

Hogyan kinozza a huyasav áldozatait.

Négy nagy díj
 Szélhűdés
 Reuma
 Érelmeszesedés
 Kövérség

Lancereaux
 professor
 az orvostani akadémia volt elnöke
 ajánlja
 a szélhűdésről
 írott könyvében.

az URODONAL megmenti önt, mert az URODONAL oldja a huyasavat.

Kövérek, reumatikusak, szélhűdésesek, akik migrénben és savtúltengésben szenvedtek s akik valamennyien a huyasav áldozatai vagytok, ne féljétek! Az URODONAL oldja a huyasavat és eltávolítja a testből anélkül, hogy észrevennétek, úgy, ahogy a melegvíz oldja a cukrot. Dobjátok el messzire botjaitokat és egyenesedjétek ki, mint ifjúságotok szép napjaiban. Az URODONAL segítségével ismét élhettek mindazon jó dolgokkal, amelyeket a jó gyomor jelent. A szalicilsav, a jódsav és egyéb savak, amelyek oly drágán fizettek meg veletek mult megkönnyebbülést, eszevesztetten menekültek az URODONAL elől. Az URODONAL segítségével a kövérekből karcsuk lesznek, az impotensek visszanyerik életerejüket, a nő, akinek véret az URODONAL megtisztította, visszanyeri törekénységét és teintjének ifjúságát.

Bárhon is legyen huyasav, tehetetlen az URODONAL-lal szembe, amely rendkívül erős oldó. Az URODONAL mindenütt küzdi a huyasavat, bárhon is találja: az emésztő falak közül, az izomrostok közül, a tüdőlikacsok közül és az idegszálakból, amelyeket megduzzaszt. Már ebből is látszik, hogy mily jótévő hatással van az organizmusra az URODONAL-lal való tisztítás, amely egymagában oly sok gyógykezelésmódi indikációt konkretizál. Igazságtalanság volt, hogy ezt a fényt valaha elvitatták, ma már azonban nem lehet elvitatni az URODONAL értékét.

DR. BETTOUX
 a montpellei egyetem orvosi fakultásának professzora.

— Motorbicikli-baleset Budapesten. Budapestről jelentik: Ma reggel a város legelső motorbicikli-szerencsétlenség történt. Steigler János üzemvezető, ismert sportember, tréning közben nekihajtott egy fának. A karambol következtében a sportember lábát törte és súlyos belső sérüléseket szenvedett.

— Jules Sauerwein is egyik utasa lesz a Graf Zeppelinnek. Berlinből jelentik: Friedrichshafenből jelentik, a léghajó művek irodáiban lázas munka folyik: a Graf Zeppelin világkörüli útjának előkészítése. A pontos indulás dátumát meg nem határozták meg, de szeptember előtt kell a startnak végbemennie, mert később Japánban az állandó tajfun bizonytalanná tenné a sértetlen leszállás biztosítását. Német újságírókon kívül részt vesz a Graf Zeppelin világkörüli útján Jules Sauerwein, a Le Matin munkatársa is. Első tervek szerint a léghajónak Los Angelesben nem lett volna közbenő leszállása. Most ezt a tervet az amerikai város közönségének kívánsága hoz képest megváltoztatták.

Füldőre, nyaralóhelyekre utazó előfizetőinket felkérjük, közöljék pontos címüket a kiadóhivatallal, hogy az Uj Keletet főnnakadás nélkül küldhessük.

— Hatvan hordó dinamit robbant fel Pozsonyban. Pozsonyból jelentik: A dinamitgyárban 60 hordó, rövid időközökben egymásután bekövetkezett több ekplózió után felrobbant. A robbanást tűz kísérte, melyhez az egész pozsonyi tűzoltóságot mozgósítani kellett, sőt katonai segítséget is kérték az oltáshoz. 6 óras megfeszített oltási munka után, a szomszédos épületeket sikerült a tűzvészélytől megmenteni. A gyár megközelítése még mindig veszélyes, mert az utóbbi órákban is csaknem óránként forognak elő újabb kisebb ekplóziók.

— Ma kérdték meg Klotz, volt francia pénzügyminiszter bünpereinek tárgyalását. Párisból jelentik: Klotz, volt pénzügyminiszter bünpereiben ma kezdődik az esküútszéki főtárgyalás. Az ügyészség vádirata Klotzot csalás büntetésével vádolja. Klotz 21 váltóra hamis aláírásokat írt és több ízben fedeztlen csekkokkal fizetett.

— Egyelőre még változókon és hívős idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint egyelőre még változókon és hívős időjárás várható, később derult és melegebb időre van kilátás. A hőmérselekt Budapestben ma délben 21 fok Celsius.

— Szaladlára helyezik Rösér Edvint. Budapestről jelentik: Rösér Edvin Alfred iskolaigazgató ügyében, akit hamis bizonyítványok kiállításá miatt több, mint félve vettek őrizetbe, védője orvosi bizonyítvánnyal előterjesztést tett a vizsgálóbíróhoz védené szabadlára helyezéseért, mert további fogvartatása életveszéllyel járna. A vizsgálóbíró helyt adott az előterjesztésnek, de mivel az ügyész felfolyamodást jelentett be, Rösér a vádtaanács döntéséig még fogva marad.

— A „Times» rendkívül komolynak jelzi a helyzetet a jugoszláv-bolgár incidens ügyében. Londonból jelentik: A Times a szerb-bolgár határvillongások által teremtett feszültséggel foglalkozik és megállapítja, hogy a helyzet rendkívül komoly. Szófiában remélik, hogy a hatalmak bizottságot küldenek ki a helyzet felülvizsgálására és a feszültség eliminalására és abban is reménykednek, hogy az utóbbi napokban bēndított angol és francia intervenciókhoz az olaszok is csatlakozni fognak.

— Igaz jótétemény. Nem mindennapi adakozásra hívjuk fel ezúttal a jöszívű zsidókat. Egy becsülétes, munkában és családjá felnevelésében elaggott és elgyöngült ember a rossz gazdasági viszonyok közepette olyan helyzetbe került, hogy ki akarják tenni lakásából. Ki is teszik, ha gyors segítség nem jön. A szerencsétlen ember ezenkívül abban a helyzetben van, hogy hónapok óta nem tud keresni. Tegyek lehetővé a jobb sort érdemlő derék embernek, hogy megvásárolhasson a piacon egy sátrat és ebből szerezze be napi betevő falatját. — Adományokat az Uj Kelet kiadóhivatala közvetíti „Igaz jótétemény” címen.

— A szovjetkormány bezáratta az összes örmény templomokat. Londonból jelentik: A Daily Telegraph tudósítójának közlése szerint a szovjetkormány bezáratta az összes örmény templomokat és heliségekben mozgósítházakat és mulatóhelyeket akar léptesíteni. Az örmény metropolitát megfosztották állásától,

— Megnyit a búzsai (büdöspataki) fürdő! Reuma, csusz, köszvény ellen biztos gyógyulást nyújt. Napi penzió fürdővel együtt, négyeszeri étkezéssel 200 lej, kóser 210 lej.

— Végel ért a budapesti vásmunkások sztrájkja. Budapestről jelentik: A vásmunkások sztrájkja véget ért. A munkásság minden üzembn mára rendben felvette a munkát.

— Olaszországban minden leány életét biztosítják. Rómából jelentik: A fascista párt elrendelte valamennyi fiatal olasz leány életének biztosítását.

— Oszláznak induló holtfésttre akadtak a temesmegyei Modos község lakói. A temesmegyei Modos község lakói a napokban a község hidjának közelében a buzaláblában egy oszláznak induló holtfésttre akadtak. A hulla jobb kezében revolver volt, a test egyes részei már teljesen szétmállottak. A vizsgálat folyamán kiderült, hogy az illető Tábor Sándor 28 éves faszobrász, temesvári lakos, aki szerelmi bánatában öngyilkos lett, mert szülei elleneztek egy fiatal leánnyal való ismeretséget.

— Megalakult a kolozsvári itélőtábla és törvényesék szűnési tanácsa. A kolozsvári igazságügyi hivatalokban július 15-én megkezdődik a nyári szűnet és tart szeptember 15-ikéig. A kolozsvári itélőtábla július 15-től augusztus 15-ig dr. Pop Victor táblai tanácselnök, augusztus 15-től szeptember 15-ig Dimitriu Vasiliu elnök vezeti az ügyeket. A törvényeséken július 15-től augusztus 15-ig Bálint József és Alexandru Soutzo, augusztus 15-től szeptember 15-ig pedig dr. Petrovan Clementin törvényeséki helyettes elnök vezetik a törvényesék ügyeit.

— Tizenöt napi foghátra itéltek egy marosvásárhelyi szerkesztőt. Marosvásárhelyről telefonálják: Az itteni törvényesék ma tizenöt napos foghátra és ötezer lej pénzbírságra ítélte Sebestyén Lászlót, a „Hétfői Napló” szerkesztőjét azért, mert az egyik cikkében azt írta, hogy a sikkasztó állami hivatalnokokat ha el is itélik, később előléptetik. Egy másik cikkében, amelyet a gyulafehérvári ünnepegről írt, azt a kifejezést használta, hogy a magyarok azért nem mennek Gyulafehérvárra, mert „pincében lakó, harmadosztályú állampolgárok.” A bíróság nemzetiségek közötti ellentét szitása büntetésben mondotta ki vétkesnek Sebestyént és itéletét a büntető-törvénykönyv 172-ik paragrafusá alapján hozta meg.

PÉNTEK
 Hangverseny
 László, Su
 Rózi. Zon
 Közben híre
 jelzőszolgá
 si és Toni.
 senye. 12.25
 folytatása.
 rás jelentés
 arak. 16. Z
 Pontos időj
 rek. 17.15.
 Színházi ar
 után. (Zen
 nyel Polgár
 szky: „Diót
 ven: Promé
 bes: „Sylvia
 lett-szvit.
 hangverseny
 karnagy. 20
 rályi Opera
 kar hangve
 bor. 1. Oss
 Erotik-dal.
 ni násznap
 duló. Szür
 nyek. 21.45
 jelentés. H
 Béla és cig
 nye az Ost
 Bécs: 20
 hangverseny
 zerek. Berli
 vár” című
 véd: 22.05.
 óra 05. Z
 Katona zen
 21.30. Gra
 22.20. Tanc
 ke „Das I
 operájának
 Hangverseny
 ne. Prága:
 estje. 21.20.
 Tánzene. F
 seny. Lisz
 számok. Le
 Helnitzke:
 hangjátéka
 London:
 szonáták.
 hangverseny
 óra 02. Pu
 mű operája
 20.15. Glin
 ren” című
 ső: 20.30.
 közvitése
 „Poème sy
 Wienawsky
 min. 3. Ka
 SZOMB
 gen Stepat
 hangverseny
 duló (Zene
 kerengő (Z
 Dnyeszter,
 románe. (S
 népdal. (Ké
 dalok. (Ba
 Hiába szer
 9. Oh miér
 ronyim D.
 10. Folyó m
 dal. (Korus
 Michajlov).
 (Balalajka
 zeng a cser
 ga. 15. Ka
 Déli haran
 ból, időjár
 honvégyal
 versenye.
 zeneügyi ig
 mula — in
 — kerengő.
 megnyitó.
 na dala. Gy
 dal a „Bib
 vonásából.
 fővárosi Ze
 ligeti Ipar
 ban. Vez
 Közreműkö
 dűművész.

Rádió műsor

Idő: középeurópai

PÉNTEK, július 12. Budapest. 9.15. Hangverseny. Közreműködik Neumann László, Sugár Frigyes és Venecziánér Rózi. Zongorán kísér: Polgár Tibor. Közben hírek. 11.10. Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12.05. Győri Lakatos Misi és Toni cigányzenekarának hangversenye. 12.25. Hírek. 12.35. Hangverseny folytatása. 13. Pontos időjelzés, időjárás jelentés. 14.30. Hírek, élelmiszerárak. 16. Zoltán Vilmosné meséi. 16.45. Pontos időjelzés, időjárás jelentés, hírek. 17.15. Kardos István felolvasása. Színhazi apróságok. 17.45. Ballet-délután. (Zenekari hangverseny). Vezényel Polgár Tibor karnagy. 1. Csajkovszky: „Diotóra” ballet szvit. 2. Beethoven: Prometheus teremtőműve. 3. Delibes: „Sylvia” ballet szvit. 4. Poppy balletszvit. 19. Az „Acélhang” dalárda hangversenye. Vezényel Noseda Károly karnagy. 20.15. Grieg est. A magyar királyi Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Vezényel Polgár Tibor. 1. Oszel megnyitó. 2. I. szvit. 3. Erotikus dal, Szeretlek dal. 4. Troidhangnánásnap. 5. II. szvit. 6. Hódolat induló. Szimfonia ügétverseny-eredmények. 21.45. Pontos időjelzés, időjárás jelentés. Hírek. Majd Párisi Horváth Béla és cigányzenekarának hangversenye az Ostende kávéházban.

Bécs: 20.05. Ziehrer- és Komzák-hangverseny. Operett részletek és waltzer. **Berlin:** 20. Strauss János „Deneyer” című operettjének közvetítése. **Belgrád:** 22.05. Rádió kvartet. **Pozsony:** 19 óra 05. Zenekari hangverseny. 21.20. Kátona zene. 22.25. Táncezen. **Breslau:** 21.30. Gramofonhangverseny. **Brünn:** 22.20. Táncezen. **Frankfurt:** 20.15. Glinka „Das Leben für den Faren” című operájának közvetítése. **Kallonitz:** 20.30. Hangverseny. **Kassa:** 22.20. Katonazene. **Prága:** 21. Pia Maria Wurnb dalstje. 21.20. Zongorahangverseny. 22.25. Táncezen. **Köln:** 20. Zenekari hangverseny. Liszt, Schubert, Tschaiowski számok. **Leipzig-Dresden:** 20.45. Kurt Heinitzke: „Der Tod vom Lenda” című hangjátékának közvetítése.

London: Daventry: 18.45. Beethoven szonáták. **Milano:** 20.30. Szimfonikus hangverseny. 23. Jazz-band. **Nápoly:** 21 óra 02. Puccini „Rondine” (Fecske) című operájának közvetítése. **Stuttgart:** 20.15. Glinka „Das Leben für den Zaren” című operájának közvetítése. **Varsó:** 20.30. Szimfonikus hangverseny közvetítése Varsóból. Műsor Rozslyk: „Poème symphonique” Anelli Z. H. Wienawsky: Concert pour violon Rémin. 3. Karlovitz: Chants Séculaires.

SZOMBAT, jul. 13. Budapest. 9.15 Eugen Stepat orosz balalajka-zenekarának hangversenye. 1. „Wanjka” orosz induló (Zenekar). 2. Erdők meséje, orosz keringő (Zenekar). 3. Zokog a széles Dnyeszter, népdal. 4. Repülj pohár orosz románc (Szóló dr. Michajlov). 5. Orosz népdal. (Kórus). 6. Orosz egyveleg, népdalok. (Balalajka-zenekar). 7. Stepat: Hiába szeret, tangó. 8. Orosz románc. 9. Oh miért! orosz románc. (Ének Woronyim D. és fűrészszólo Bücky W.) 10. Folyó mellett, hid mellett, orosz népdal. (Kórus). 11. Krizantém. (Szóló dr. Michajlov). 12. Kochanowska, orosz tánc. (Balalajka-zenekar). 13. Egyhanguan zeng a csengő. (Szóló és kórus). 14. Volga. 15. Kamaronszki. **9.30-Hírek. 12.00:** Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: A. m. kir. honvédelmi miniszter zenekarának hangversenye. Vezényel: Friesny Richard zenetudományi igazgató. 1. Mader: Addio Mama — induló. 2. Waldteufel: Illusion — keringő. 3. Beethoven: Prometheus — megnyitó. 4. Kienzl: Előjáték, Magdolna dala, Gyermeknek jelenete és egyházi dal a „Bibliás ember” c. opera II. felvonásából. 12.25: Hírek. 18.30: A Székesfehérvári Zenekar hangversenye a városligeti Iparcsarnok előtti zenepavillonban. Vezényel: Bor Dezső karnagy. Közreműködik: Neumann László hegedűművész. 1. Beethoven: Egmont —

megnyitó. 2. Csajkovszky: „Diotóra” szvit. I. Ouverture miniature, II. Danse caractéristique: a) Marche, b) Trepac, danso russe; c) Danse arabe; d) Danse chinoise; e) Danse des miriltons. III. Valse des fleurs. 3. Hubay: Magyar variációk. Előadja: Neumann László hegedűművész. 4. Liszt: Les Preludes — szimfonikus kötetény. 22.20: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, kéverseny-eredmények és hírek. Majd: Rigó Janosi és cigányzenekarának hangversenye. **Bécs:** 20.05 „Don Ceasar” című operett közvetítése. **Berlin:** 20.00 Fuvószenekari hangverseny. 22.30 Táncezen. **Belgrád:** 20. Szerb cigányzene. 21.35 Bach Wagner zenekari hangverseny. Műsor. Bach: Orgelcholar. Handel: Largo. Haydn: Serenade. Mozart: Menuette. Beethoven: Coriolan — Ouverture.

Schumann: Trümmerei. Schubert: Ständchen. Mendelssohn: Hochzeitmarsch Weber: Aufforderung zum Tanz. Wagner: Freuersauber. 23.25 Mandolin hangverseny. **Pozsony:** 20.30 Táncezen. 22.20 Jazz band, **Breslan:** 21. A nevető gramofonlemez. 22.30 Táncezen. **Brünn:** 20.30 Táncezen. 22.25 Jazz band. **Frankfurt:** 21 Vidám est. 22.30 Rádióhangverseny, utána tánczene. **Katovitz:** 20.30 Hangverseny. 22.45 Táncezen. **Kassa:** 20.50 Operett részletek. **Köln:** 20 Vidám este. **Königsberg:** 20 Népszerű zenekari hangverseny. **Lipsee-Drezda:** 20 Bajor est. **Milano:** 20.30 Zenekari hangverseny. **Prága:** 20.30 Táncezen. 22.25 Jazz band. **Stuttgart:** 20.45 Tarka-est. John Strauss: Walzer. Ein Lied aus Harvai. Somer: Nachtwandler. Lehár: „Friederike” operettjéből.

Nemzetközi cukoripari tanácskozások. Prágából jelentik: E hó 10-ikén Amsterdamban ismét megkezdődtek a nemzetközi cukoripari tárgyalások. E tárgyalások során szóba fog kerülni a jávai cukornak az ügye is. Hír szerint a konferencia általában megelégedéssel fog végződni.

Külföldi ajándatok mezőgazdasági gépek szállítására. Megirtuk már, hogy a kormány számfűző lejt irányított elő mezőgazdasági gépek bevásárlására. Ahogy ennek híre futott, a különböző külföldi cégek bukaresti exozitúrái ajánlatokkal árasztották el a kormányt. Egy amerikai ajánlat és egy német ajánlat a legkedvezőbb. Az amerikai ajánlat olcsónak látszik, de hosszú szállítási időt köt le. A német ajánlat olcsó árak mellett azonnal szállításra kötelezi magát és hajlandó az üzletet úgy is megkötni, hogy a gépek vételára fejében árukkal fizessék ki. A földművelésügyi miniszter a napokban határoz, hogy a mezőgazdasági gépek őszre már a gazdák kezében is lesznek.

Közgazdaság

Huszonegy állam tiltakozik az amerikai vámemelések ellen

Mindig több lesz azoknak az államoknak a száma, amelyek az amerikai vámnovella ellen tiltakozásukat jelentik be. Eddig máris huszonegy állam képviselői jártak közbe az amerikai kormánynál. A legutóbbi napokban a washingtoni osztrák követ adta be kormányának a tiltakozását az amerikai vámtörvény ellen. Prochnik követ az osztrák kormány nevében hasonló memorandumot nyújtott át, mint Csehszlovákia követe, aki kifejtette, hogy az új amerikai vámtörvény alkalmas arra, hogy az érdekeit európai államok kivételét az Egyesült Államokba megakaszthatja.

Amióta az amerikai vámnovellát elfogadta a reprezentánsok háza, a bel- és külföldi nyomása emelkedett. Az amerikai szenátus aligha térhet ki ezen hangulat elől és már híre járja, hogy Hoover elnök maga is arra törekedik, hogy az eredetileg tervbe vett vámtételeket mérsékeljék. Még nehezebb lesz az elnök helyzete a reprezentánsok által elfogadott pótlékok életbeléptetése ellen, mivel ezeket a pótlékokat akarat ellen fogadták el. Így Hoover a nyersbőröket minden körülmények között a szabadlistán akarta hagyni, épp így a bőrárúvámokat sem akarta tovább felemelni. A vámjavaslat kidolgozásánál azonban Hoovernek ezt a kívánságát nem vették tekintetbe és most fog kiderülni, vajjon Hoover tekintélye elég nagy, hogy akaratát keresztül is tudja vinni. Az amerikai kritika is igen heves, főképen a nyugati középső tartományokban és a keleti államokban. A legerősebb harc folyik a cipők és a cukor vámjának tervbe vett felemelése ellen mert ebben az esetben a mindennapi fogyasztásnak fontos cikkeit drágítaná meg az új vámjavaslat.

A két tucat állam között, amely már

eddig is tiltakozást nyújtotta be az amerikai vámpolitika ellen, szerepel Anglia, Franciaország, Spanyolország, Csehszlovákia és Ausztria. De Európán kívül fekvő államok is már tiltakoznak így Kanada és Argentína súlyos károsodástól tart. Kanada Amerika legjobb vevője, nem kisebb vevő Argentína és mindkét állam Amerikából kétszer annyi árut vesz, mint amennyit Amerika elhelyezni tud. Ez a két állam most attól tart, hogy az új amerikai vámtörvény életbeléptetése után a kivitel Amerikába még jobban fog esőkenni.

A tiltakozó államok most már reprezentatív államok a gondolatával is foglalkoznak és az eddigi tárgyalások odairányulnak, hogy az Amerikából beszerzett árukat máshonnan szerezzék be. És hogy ezzel a lehetőséggel már Angliában is számolnak, mutatja az a körülmény, hogy a londoni kereskedelmi hivatal legközelebb egy négy tagból álló bizottságot fog kiküldeni Argentínába s Brazíliába, hogy újabb kereskedelmi összeköttetések felvételét tanulmányozza a délamerikai államokkal.

Ilyen körülmények között nem lehetetlen, hogy az új vámtarifa életbeléptetése után Amerika árukereséjében az Amerikára kedvezőtlen pályozás fog beállni. Bizalmas jelentések, amelyeket a külföldön lev. diplomaaciai képviselők küldtek a washingtoni kormánynak arra mutatnak rá, hogy az új vámok következtében Amerika többet veszít, mint amennyit a vámkülönbözeten nyerhetne. És nem lehetetlen, hogy azok a bizalmas jelentések amelyeket a kereskedelmi államtitkár, Stimson, most Hoover elé terjesztett, az elnököt arra bírják rá, hogy most már erőteljesebben lépjen fel a tervbe vett vámfelemelések mértéke ellen.

együtt, az intézet életbiztosítási állománya Lej 506.882.196. — összegre emelkedett. — E jelentékeny stókk, valamint a fentebb felsorolt mérlegadatok élénken bizonyítják a Franco Romana Biztosító Társaság komoly jelentőségét. — A biztosító intézetnek a Franco Romana Bankkal vagy más hasonló vállalattal semmiféle közönsége nincs.

A Krausz Simon-bankház likvidálása. Budapestről jelentik: A Krausz Simon-Bankház Rt. a napokban fog dönteni egy közgyűlés keretében a bank likvidálása felett. Elhatározott dolog, hogy a bankházat minden körülmények között fel fogják oszlatni. Az 1928 decemberében lezárt mérleg 117,15 pengő veszteséget mutat ki. A hitelezők 215 millió pengővel vannak a jelenésben feltüntetve.

הכרתה
אני מכיר ליה אלהי בעלי
א. מלמד משה ורשי מרבי שוהל ללמד
תלמידים מתחילים תחשי ותיק כפר הים
ביום נמרין בתחום לשון נקי כתב ולשון
הקדוש ונמרין תחום.
שבתותיה תהי כאותן מסודות כפר השואה.
ב. כבוד מופלג ורשי הודיע כתב ולשון
הקדוש מן שמואל חתני יד לצורך בית
התורה מן שמואל חתני לכן אספדו אל
ביתו בתוך היום בתוך עם הדמות מספיקות.
התנה להשי את מהמשימות הנהל (שנה)
אל כבודם האשר.
קבלו תעמי ג' ל' ואת הקדוש יקרב אליו
תפריש ליה
עקיב גלאנער
אבד דהר
הכרתה:
Akiba Glasner
Prinrabn
Cluj.

Pályázat

A tárgy-mureşi (Marosvásárhely) izr. hitközség hétosztályu elemi iskolájánál egy tanítói állásra pályázatot hirdet.

Törvényes képesítéssel bíró okleveles tanítók, vagy tanítónők eddigi működésüket, vallásos életmódjukat, kort, családi állapotot és fizetési igényeket feltüntetve kérvényüket folyó évi augusztus 1-ig nyújtsák be alulírott iskolaszéki elnökhöz (Str. Traian 20).

Az állás szeptember 1-én foglalandó el. Targu-Mureş 1929 július 7.

Dr. Lőte Lajos
iskolaszéki elnök.

Pályázat

A simleul-silvaniei (Szilágysomlyó) ort. izr. hitk. elemi iskolájánál egy tanítói állás betöltendő.

Pályázhatnak szigoruan vallásos, okleveles tanítók, akik a román nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírják és a román nyelvi vizsgát sikerrel letelték.

Fizetés megegyezés szerint.

Pályázati kérvények f. év augusztus 5-éig a fizetési igények megjelölésével, s eddigi működési bizonyítványok, a vallásos életmódot igazoló okiratok csatolása mellett, alulírott iskolaszéki elnökhöz nyújthatók be.

Simleul-Silvaniei, 1929. jul. 8-án.

Szilági Dezső, Csengeri Mihály
iskolasz.jegyző iskolasz. elnök

Zongora, Gebrüder Stingl

gyártmány, fekete, rövid, keresztúros, fémszerkeretű, kitűnő állapotban sürgősen eladó. **ROSENBERG** regiszterkedőnél Cluj, Calea Victoriei 5.

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

JAZOMIR

Egy hős pacifista históriája

Írta: ALEX SLANK

(4)

Grigor a megértők szimpátiájával feleje enyelgett egy káromkodást, amit a nő nem értett, de a tiszt hunyorgatásából látta, hogy itt rokonérzés van jelen. Röhögő tisztgyűrű zárta körüli a delnőt, amikor ki tudja honnan, hirtelen odavágtatott az ezredes:

— Maradjatok uraim, pár napig kasszinót lehet majd tartani — szolt kedves barátságosan a vigyázásban megfokkent tisztgyűrű felé, amelynek közepén, szivarját tovább pöfékelve állott a fekete szemű vastag némbér.

A tiszték még mindig tisztelegve állottak.

— Szeretnék — folytatta — egy életrevaló ügyes embert, akit hátra küldnek néhány apróság miatt, amit csak otthon lehet venni.

Grigor jelentkezett.

— Nagyon szívesen megyek ezredes ur, állók rendelkezésére!

— Nem, nem! Rólad szó sem lehet! Itt társasélet lesz, teged nem nélkülözhetlek. Majd elküldök valami életrevaló önkéntest.

Jazomir éppen arra jött, az ezredes feleje mutatott a nádpálcájával.

— Nem tudsz egy szabadságos önkéntest? Aki ma megy vissza?

Pillanatig úgy gondolta, hogy hazudni fog. Azt mondja, éppen ő az a szabadságos önkéntes. De a jobbik ösztöne gyorsan rávette, hogy ez nem lesz jó kezdet. Könnyen kitudódik az ilyen turpisság, amiért kikötés jár az egyszerű bakának, az önkéntesnek pedig börtön. Az ő esetében ráadásul meg Grigorinak a gunyja és ha hozzájuk osztották be, Grigorinak a komiszkodása is.

— Ezredes urnak tisztelettel jelentem, nem tudok szabadságos önkéntesről, de nyílt parancsal magam is szívesen megyek!

Az ezredes befelé nevetett ezen a naivságon.

— Értelek, szeretnél egy kicsit meglógni! — szolt érdesen, de nem minden kedélyesség nélkül.

Meglógni!

Ez a szó szívén találta. Hiszen persze, hogy meglógni akar, ez minden láza és vágya. Meglógni és lázítani a front ellen, békéért lázítani, hogy legyen vége már ennek az oktalanságnak!

— Ezredes urnak alássan jelentem, én szeretem a hazámat! — jött ki belőle dadogva, kelletemül a sze, aminek itt a háretéren általában semi lendülete nem volt.

— Persze a hátsó hazádat! Mondhatom érdemes szeretni! Tele van bujkálóval és hadinyerészkedővel. Maradj csak itt és szoktasd hozzá magad a front levegőjéhez!

Beleüfött a ló hasába, szalutált a tiszteknek és visszavágtatott.

Innen nehéz lesz szabadulni, gondolta Jazomir, amikor lesujtva visszaballagott. Most itt napi néhány óra gyakorlat következik és utálatos unalom. Aztán megint tűz, hasióvés, gránátok véres munkája, talán roham, éhezés, vagy fogság. Ferenc utolsó kívánsága nem fog teljesedni és ő egy dolgot nem valósíthat meg ideáljából: hogy visszaesimálja a háborút.

Sirt a tehetetlenség marangolásában és a pajtában, ahová a szakaszt rendeltek, elkészítette a fekvőhelyét. Ledült s fölmeredt a szalmatetőre.

Odajött hozzá egy népfőlkelő, akinek a sok menetelés és gyakorlat sem tudta megfelelő mértékre apasztani a haját, kisvárosi boltos, akinek földje és szőlője volt otthon, családfelemlő és bent ült a község előljáróságában.

— Mi közöm a háborúhoz — jött Jazomirhoz — engem igazság szerint föl kellene menteni a birtokom miatt is, tekintve a gyomoronyomásomtól, amit nem tudott megszüntetni a katonaság. Mindig arról prédikáltak nekem, hogy

ne mentessem föl magam, adak hazafias példát és egyuttal helyreáll az egészségem. Az öreg doktorom mondta és mindenki biztatott, hogy ugye visznek a frontra.

Jazomir megjegyzés nélkül haligatta a kedélyből kiforgatott embert, aki még nem kóstolta a front poklát. Leparaszolta előtte egész életét a pofonos inasévektől az első szerelemig, a pénzés leányig, akit ösztövére bokái miatt nem szívesen csókolt, de aki később szépen hozzákövéredett, három gyermekkel ajándékozta meg, az Isten mindnyájukat éltesse, hal' Istennek, a két fiu egyáltalában nem katonaköteles és nem is lesz, hacsak négy évig el nem húzódik a háború.

— Megtettem a kötelességemet — türelmetlenkedett — a testemmel szolgáltam a hazát, beöltöztem, fölcsüdttem, itt vagyok kint a fronton, mit kívánhatnak még egy negyvenkét éves embertől! Nem vagyok már fiatal, hogy könnyen álljam a tüzet és olyan öreg sem vagyok, hogy engem ágyutölteléknek rakhassanak a frontra. En kötelességtudó, rendes polgára vagyok a hazának, soha nem titkoltam el az adómat, minden köztelthez hozzájárultam.

Kezeivel úgy gesztikulált, mint amikor egy-egy súlyos beszédet vágott ki a községházán az uccák kötelező sepréséről és úgy vetette hátra a fejét, mint mikor személye megsértése címén kért szót a községi tanács ülésén.

Jazomirt megfogta ennek a vergődő, hiu embernek az életszeretete.

— Volt valamikor standheli?

— Soha — siránkozott szaporán — soha ebben az életben! Fizettem a hadmentességi adót és ezzel el voltam intézve.

— Akkor most nem történt sérelem magán! Helyrehozta egyszerűen a mulasztottakat. Voltaképp miert nem akar maga katoná lenni? A családja el van látva, a gyermekei vezetni fogják az üzletet és egy se fog berukkolni. Mire kell az élet magának? Csak azért, hogy rövidesen nyugalomba vonuljon? Azt itt is megkapja! Örök nyugalmat a tömegsírban, vagy valahol az árok mellett. Nem kell olyan nagyra lenni ezzel a rongy étellel!

A cinikus beszédre a népfőlkelő szeméből egy könny esett ki.

— De én alig éltem — rimánkodott — én eddig csak dolgoztam!

— Mit gondol hányan vannak itt kint, akik nem hagytak boltot otthon, csak ványadt porontyokat és szegény hadisegélyes asszonyt. Még kukoricakenyérre sem jut nekik. Azt hiszi, magának nagyobb érdemei vannak az életre, mint ezeknek?

— Látja, fiatal bajtárs — sopánkodott a polgár szörnyen lesujtva — ez is átka a háborúnak. Még csak nem is vigasztalják az embert!

— Arravalók a papok! De jobb annak, akinek nem adnak vigaszt, aki kip-kop, egyszerűen egyedül édeskedik a kip-kop egyszerűen ledül egy fejlődéssel. Ez a legjobb, higgye el! Nem lenni ezen a világon a legszerencsésebb, legigazibb állapot. Ide kéne terelni mindenkit és egyszerűen lelőni: és amikor vége van, akkor azok, akik lőttek, az utolsó golyókkal végezzenek magukkal.

— Hagyja már ezt a beszédet, látom, maga is egy elkéseredett ember. Valami rossz hírt hallott talán?

A Ferencváros kikapott Braziliában, Jazomirban a cinizmus barátság-gá oldódott föl.

— Semmi rossz hírt! Én már át éltem itt a rossz dolgokat és csak unom az ügyet. Meglógni szeretnék öregem. Én sem születtem patkányok prédájává.

Meglógni!

Ez a szó rendbehozta valamelyest a polgárt. Gondolta, kettesben, ezzel az izmos fiuval mégis másként menne a dol-

Percekig szótlanul állott, révetegen Jazomir előtt, nem tudta, hogy hogyan kezdje.

— Akar egy cigarettát?

Jazomir átvette, rágyújtott és eltalálta az öreg hadfi gondolatát.

— Most szélesöd van, ilyenkor nem lehet. Várni kell egy kis rumlira.

Nem kellett sokat várni, mert a következő napokon minden őrijárat és felderítő jelentéséből biztosra lehetett következtetni, hogy az oroszok ellentámadása nem olyan kismérvű, mint amilyenre az első napokban gondoltak. Már nem feledeztek a visszavonulásukat, hanem ellentámadást készítettek elő, régi pozíciójuk visszafoglalására. Jazomir szakasza nem maradhatott már a faluban, ki kellett menniök a falu elé árkot ásni, vagy elfoglalni az ellenség által visszahagyott és jórészt összerombolt fedezékeket. Nem nagyon rombolták össze, ez látszott a sokféle otthagyt holmiból, imakönyvek, csajkák, csészek, apró vedrek heverték és fából való faragványok, az oroszok kedvenc időtöltése. Ott volt még egy ládában a kétszersült is, aminek a felét azonban átrágták a patkányok.

Egy ilyen fedezékben került egymás mellé Jazomir és a polgár.

Délfelé apró tavaszi eső szitált.

(Folyt. köv.)

SPORT

Románia—Lengyelország. Szerlán este utaztak el a román atleták Lembergbe, ahol július 13-án és 14-én fogják megtartani az első román-lengyel válogatott atletikai mérkőzést. A központi atletikai szakosztály a következők: atletákat delegátá a versenyre:

100 m. síkfutás: C. Harjeu (Sp. St.) és E. Javorski (Sp. St.) 200 m. síkfutás. Virgil (St. Rom.) és T. Javorski (Sp. St.) 400 m. síkfutás. Virgil (St. R.) és Kappler (Univ.). 800 m.: Lazar (St. R.) és Velcoviciu (St. R.). 1500 m. Szilágyi (Jiul.) és Velcoviciu (St. R.). 5000 m. Marinescu (Sp. St.) és Ilie Nicolae (Sp. St.). 1000 m. I. Páum (St. R.) és Sarbu (St. R.). 110 m. gátfutás. Albrich (Br. Olimpia) és Sohopp (HTV). 400 m. gát. Virgil (St. R.) és Kappler (U). Távolugrás: Biró (KAC) és Oneiul (Sp. St.). Magasugrás: Biró (KAC) és Sohopp (HTV). Rúdugrás: Biró (KAC) és Barabás (Jiul.). Súlydobás: Fritz (ATE) és Fulicea (U). Diskoszvetés: Dávid (Jiul.) és Fritz (ATE). Gerelyvetés: Negrutju (U) és Oneiul (Sp. St.). 4x100 m. Harjeu, Javorski, Virgil, Albrich, 4x400 m. Virgil, Kappler, Lazar, Velcoviciu.

A csapatot Lucchide Octav, a központi atletikai szakosztály elnöke és Cristescu kapitány kísérik atlétáinkat, akik tisztes vereség refényével mennek lengyel földre.

A kormány tagjai is jelen lesznek a futballbajnokság döntőjén. Vasárnap kerül Bukarestben eldöntésre az ezévi futballbajnokság döntője a Románia és a Venus között. A mérkőzés ünnepélyes külsőségek között fog lefolyni és a kormány több tagja megígérte részvételét. A döntőmeccs bírája valószínűleg Dr. Vatianu Sabin, az AAFAR elnöke lesz.

A KMSC Szatmáron. A KMSC, Kolozsvár népszerű munkáscsapata vasárnap Szatmáron vendégszerepel, ahol a Törökvel, a szatmári alkerület bajnokával játszik.

A Ferencváros kikapott Braziliában. A Havas-távirati iroda rioi tudósítójának közlése szerint a Ferencvárosnak Santosban mára kitűzött meccse elmaradt, mert Santosban járvány dühög. A csapat tegnap — eddig még pontosan meg nem állapított ellenféltől — 2:0 arányban vereséget szenvedett. Párisban lelehetőségük tartják, hogy a fáradt Ferencváros a brazilai válogatottól szenvedett vereséget! A féldő eredmény: 0:0 volt.

MOZI

CORSO-filmszínház műsora:

Péntek 5, 7, 9 órákor: A kis szökevény. A szezon egyik legjobb vígjátéka. Főszereplők: Nagy Kató és Vivian Gibson. Előjáték: Amerikai vígjáték 2 fevonásban.

GRAND

nyári mozgó műsora, városháza udvarán

Pénteken este 9 órákor Bródi Sándor világhírű regénye: a „Szerepő”. Főszereplők: Hary Liedtka, Dina Craha és Hans Juukermann.

Szombat, vasárnap, hétfő, kedd este 9 órákor 2 szenzációs premier: A veszedelmes bűbáj. A legszebb szöke amerikai filmszínésznővel, Ralston Estherrel és a Wings főszereplőjével: Arlen Richard. Ugyanakkor Zakariás dudája. Főszerepben Jack Duffy, a világ legkedveltebb komikusa. Ezenkívül nagyszerű kísérésű műsor.

1929 július hó 14-én autbuszjárat indul Cluj és Sziget között a Gherla, Dej, Ileanda-Mare, Somcuta-Mare s Sugatag utvonalon. Az indulás Cluj és Szigetől naponta 5 és 14 órákor Erkezes 12, illetve 21 órákor.

A Szigetől induló mindkét autbusznak csatlakozása van Désen a Bistrija fele menő vonatokhoz, Apahidán közvetlen csatlakozása van a Bukarest és Cluj fele menő vonatokhoz.

E vonatoknak viszont csatlakozásuk van Clujról Sziget fele induló autbuszjáratokhoz és Désen a Bistrija felől jövő vonatokhoz. Indulási és érkezési hely:

Clujon: Hotel New-York.
Dejen: Hotel Románia.
Bala-Mare: Hotel Stefan Voda.
Sighet: Hotel Corona.

Jegyek Clujon a Hotel New-York, Sigheten a Hotel Corona portásánál és az autbuszokon válthatók.

A „Loteria Sinistraților”

(Károsultak sorsjátéka) második húzása.

5843 nyereleményel összesen 7 millió lei értékben espedig:

nyeremény	1 millió lei
1	500.000
1	400.000
1	300.000
3	200.000
6	100.000
6	50.000
2	40.000
12	20.000
17	10.000
60	5.000
360	1.000
5375	400

Egy két darabból álló sorsjegy ára 30 lei.

Bukarestben

a sorsjegyek kaphatók a bankokban, a Kárségélyző Bizottság központi vezetőségénél Str. Bateriailor 22 és a mozgó-árusoknál.

Vidéken

a sorsjegyek kaphatók a bankokban, a megyei kárségélyző bizottságoknál (Prefectura) és községi albizottságoknál (Primaria).

A húzás november 1-én lesz Bukarestben.

SZERKESZTŐ: E. P. J. KIADÓ: Str. ELŐFIZETŐ: Egész Félév: Négy Évi: X. évfolyam 1929. * 56

Három

Tegnap es karambol történt. A mi szóra sem a hervonat si emberéletet ez a valójában szédes példa CFR apró gyártani. M volt szükség uton mulott órára is, egy rült megrén. Tizenkét ó galom az or forgalmasab egy halom napig sem pressz, vagy vonat nem son, Kolozs máron és S hiába vártá vonatokat. És ami a csak a vona a már-már tött késés is. A CFR mind a kettő hatott volna való lebonytos nemzetk félnapig a f tudta, vagy kor végigte Bukarestig összes állom berok száza hessenek. Mert aká váradon, Sz lakinek esz megtudakol a vonatok s választ kap mi történt, lentés, sem a normális. Így azután ban akadtá tikai okoka vonatok kir taszták meg mi minden mas szerenc só körül, an Pedig csak Kár volt a Valamire vasuti kara vert fel. A siklott ki B igazán nem hogy minde tiz sintörés Nagyvárad lapotban ve sérteties keresztülrot lenében nem megrövidite hogy legalá kieserülésre párokat. A vasut jába fel is ket a sinek